

晴日餘光

ల క్షణాపరిణయము .

ప్రథమాశ్వాసము.

ఉ॥ శ్రీమురళీరవంబు రుముసిద్ధహిరణ్మయ చేలకాంతులు
ద్దామతటిల్ల తావళులుదార తనూరుచివార్ని కాంబుము
ద్దామముగాఁ దలంచితమకంబునవెన్దొనినీలకంధర
స్తోమమురాఁ గరాగమున శోభిలుకృష్ణఁడుమమ్ముఁ బోపుతన్.

చ॥ వసుమతియంచునెంచె చుకుభామినిఁజూడక నీరుదండనా
చునవతిఁ దాల్చి తీవెలమితోననుమంగళదేవతన్భవ
ద్వసతినిఁజేర్చు మంచుధవువక్షము పాసముఁజేసికొన్నప
ద్మసదనమాకొసంగుత సమస్తసుఖస్థిరసంపదల్కృపన్.

ఉ॥ గంగనిజోత్త మాంగమునఁగైకొనికూరిమి జాలునాటనే
భంగిననుంగనుంగొనపు పార్వతినేగిరిశుండ వీవెయ
ద్ధాంగమునంగ్రహింపఁద గనాయనిపల్కెడిసర్వ మంగళం
బొంగికపుంగి లించుశశిభూషుఁడిదు న్నకలార్థసిద్ధులన్.

ఉ॥ చల్లదనంబు చూపులనుజన్గ వగట్టిదరస్మితంబునం
దల్లసితవ్రదీప్తి కటియందులసత్కటక ప్రశస్తిరం
జిల్లుటవైలజాత వయిచెల్లుదు వంచువచించుభర్తతో
మెల్లననపుష్పహేమవతిమేదుర సంపదమాకొసంగుతన్.

ఉ॥ నుద్దియరూపభేదములమోదముతోడనొనర్చినాఁడనేఁ
దద్దయునానిదెంత వివిధస్వరసృష్టియొనర్తుఁజూడునా
యొద్దికయన్నశారదమృదూక్తికిమెచ్చుచుఁదమ్మిమిదైయ
న్గద్దియఁగొల్వుచెల్వమ రునల్వననుం జిరజీవిఁజేయుతన్.

చ॥ చనుఁగవవీణెకాయయునుజాలఁదడంబడఁదంత్రిమీటువ్రే

శృనునునుపై నతీవలుతశుక్రనితోట్రీలగాత్రవల్లకీ
 స్వనములుమేళనందనరసారసుధారసమొల్కగానమరి
 బొనరుచువాణి నారసనమోదముఁబూనివసించుఁగావుతన్.

ఉ॥ సింధురవక్త్రినామముప్రసిద్ధివహింపఁగఁగేళివేళల
 నింధులఁబుష్కరాగ్రమునఁజివ్వనఁబీలిచిజ్జప్తిమైదయా
 బంధురుఁడౌటమామకుశుభంబిడవెండియునించె నెవ్వఁడా
 గఁధగజాస్యఁగొల్తుఁగలకాలమువిఘ్ననివారణార్థమై.

సీ॥ అవనిజగత్ప్రణహరిప్రభావవిభాసియావల్లీకభవునుతించి
 లలితఘనకలాకలాపవిలాసభాసురుఁడౌమయూరుసంస్తుతియొనర్చి
 సరసార్ధవర్ధమైత్రిసంపాదియై నట్టిశంకరునెదలోననన్నుతించి
 యంచితానంతశయ్యాకల్పనలచేనుదారుఁడై నట్టిమురారి నెంచి
 సరసమహిమాతిగరిమానుసారివృత్తి । నిరతిభవభూతిభజియించినేర్పివ్యాస
 కాళిదాసాదిగీర్వాణకవులమిగులు । వారి నెల్లరమదిలోనవారిఁగొల్తు.

సీ॥ ప్రథితరామాయణాంబుధికాండవిహారణాయత్తాత్మకేపురుషోత్తముండౌ
 నలలితభారనైక్షవపర్వరససముజ్జృంభణకారణుండేఘనుండౌ
 ఘనభాగవతతరుస్కంధాధిరోహణప్రమదుండేవిశ్రుతాగమచరుండౌ
 ద్వ్యర్థిప్రబంధప్రపంచనిర్మాణసంమానితుండేచతురాననుండౌ
 యట్టిభాస్కరునన్నయభట్టుఁదిక్కు । యజ్వఁబింగళిసూరన్ననఘమతిఁద
 లంచినతులూచరించెదలలితఫణితు । లాంధ్రభాషాకవిత్వమందలరుకొలుకు.

గీ॥ ఎఱుకలనడల్చిమృదుపదవృత్తిడుల్చి । బలుజడాశయములఁదోగిపంకజాత
 భంగములవీగినెఱుసులుపట్టుకుకవి । నికరమెనయు నెసరసులనిక్కువముగ.

గీ॥ ఇష్టదేవనమస్కృతిశిష్టజనపు । రస్కృతినిదుష్టకవులతిరస్కృతినతి
 భక్తియుక్తి నొనర్చిప్రబంధరచన । మోదమిగురొత్తుచిత్తముప్రోదిసేయ.

క॥ ఏమహనీయచరిత్రముఁ । బ్రేమమునంగూర్తున నెడివృత్తిముకుంద
 స్వామిపదతామరసయుగ । శామిళితమహామనస్వినియెంతేని

సీ॥ ఏదేవుకందోయియెన్నమన్ననబావత్రజగత్పరీవృతతిమిరమునకు
 నేదేవుపద్రజంబీధాత్రిలోధాత్రిశాపతప్తాహల్యరూపమునకు
 నేదేవుసాధనంబాదికన్యాదాతసమరహతాసురజాతమునకు
 నేదేవునామంబుహితవైక్యఁ డమితపరీతాపయుక్తసంస్కృతిరుజలకు

నతనిగోసలకన్యకావితతగర్భ । శుక్తిముక్తామణిలనద్వసుంధరాత్మ
జాపతిదయారసాబ్ధిదాశరథినెలమి ! వెలయఁగొలుచుచు నేనున్నవేశయందు.

క॥ పలవింఞనేలశ్రీకృ । ఘ్నలనయైనట్టిలక్షణాపరిణయమి
మ్ములఁజేసిమాకుఁగృతిని । ప్తలరా రెదవీపుమద్దయారసదృష్టిఁ.

సీ॥ అనునట్టులాకయులివాలించి రామమహాత్వంబుగామదియందుఁగ్రుచ్చి
పిచ్చుకగుంటుపైఁబెల్లుగవెల్లివిఱియుగంగభంగినిబ్రీతినచ్చి
గాఢాంధకారానఁగన్నుఁగాననివానికినునుదయముగనియ్యెడకువచ్చి
యాడఁబోయినతీర్థమదెయెదురై నట్టులఖిలషితార్థంబునానతిచ్చి
చనెననిపిపాసితునిపైజలదవృష్టి । మాదిరినిదప్పిఁగొనినిరుపేదపెన్ని
ధానమునుగన్నగలిఁబ్రమదంబునంద । లంచిమేలెంచికలతచాలించినేను.

మానిని॥ అంతనిరంతరకృత్యములేర్పడనన్నిటిఁదీరిచివిస్తృతవే
త్తాంతరసీమనెనంగవసించిమనోధిగతంబగుదైవమహూ
దంతమునంతయుఁదెల్పితిమేలివిధానసగోత్రులుమిత్రులుధీ
మంతులుశాంతులునాదిగభూసురమాన్యులతోడఁబ్రశాంతగతిఁ.

ఉ॥ వారలునాపయింగృహయపారముగాఁబొడసూపిలోనఁబెం
పారఁదలంచిదాని శుభమానిదిచాలశుభస్యశీఘ్రమం
చారసియార్యులెల్లరనరాయపురాభవదీయభాగ్యమి
ద్ధారుణిశౌరినారికృతి తత్పతిరాఘవుఁడించుపంటసూ.

శా॥ జాలంబేలమహానుమాలతఁగనంజాలెన్నలీలంగృహ
వాలునామునిభర్తఁగూర్చి కృతిఁగల్పస్థాయిగాఁగల్పనా
లీలంజేయుమునీపురాముకరుణాలేశంబునన్మాశ్వత
శ్రీలంజేందుడునిన్నునెన్నఁదరమేశ్యంగారకవ్యన్వయా.

సీ॥ శృంగారకవినామశృంగారవంశంబుపేరుసార్థకమందఁబెరిగినాఁడ
వమలప్రబంధపాకముగముకుందశతకముఁగవిత్వాదిఁదార్చినాఁడ
వెంతయుఁగృతిఁబుష్పదంతరచితమహిమ్నుస్తుతినిఁదెనుంగొనర్చినాఁడ
విలశంకరాచార్యకృతశివానందలహరినంధ్రభాషఁదనరిచినాఁడ
వతులనుతులల్లుమల్లేశశతకమొకటి । జితపఱచిఁనాడపుభయభాషాసహాన
నిశితసాహిత్యకవితాతివిశదమూర్తి । వేతదీయకృతియొనర్పనెంతనీకు.

శుభమననపుఁడురామప్రభుఁడేకలఁడనికడంగిప్రస్తుటకవితా

విభవముఁగొనిమద్వంశంబుభివర్ణించెదను నేబుధాభిమతమునన్.

సీ॥ భీరులుధరణీధ్రధీరులుప్రథితసుధీరులుమంజులాధీరులమిత
సారులున్యానాసారులుకరుణాప్రసారులుదైవతసారులుగుణ
హారులుదివ్యవిహారులువైరిప్రహారులుమణితారహారులునధి
కారులుదర్పకాకారులుశ్రితశుభకారులుహృతహృద్వికారులుశ్రుతి
చారులధిగతత్వవిచారులుభృత । భీరులంభోధిరాజగంభీరులత్యు
దారులనురూపసుకుమారదారులగుచు । నుర్వి నార్యలవారుచెల్వొందిరందు.

సీ॥ అష్టాంగయోగవిశిష్టాంకురశ్రేణికేరాజయోగికేదారమయ్యె
బ్రహ్మాండశుక్తిగర్భంబునకేమహామతిప్రముక్తాగ్రగణ్యతవహించె
గోత్రజాతాభీష్టధాత్రీరుహములకేచిత్రప్రభాపుండుచైత్రుడయ్యె
నచ్చిన్తయానందనరసికేపరమహంసావతంసమురాజహంసమయ్యె
నట్టికొండిన్యమునిమాన్యనధికపుణ్యశాంతజితమన్యసంస్కృతానంతమన్యఁ
బరికలితవన్యస్తృతధృతపాంచజన్య । నన్నతులూనర్పదరమెలనన్నతులను.

శా॥ తత్కొండిన్యపవిత్రగోత్రముననుద్యద్ధుగ్ధపాథోనిధి
న్సత్కాంతాప్రభుభాతిసుద్భవలెభాసన్వేంకటాఖ్యుండుశ్రీ
మత్కల్యాణగుణాభిముఖ్యుండురుధీమత్ప్రజ్ఞాసఖ్యుండుదీ
ప్యత్కల్పాచ్యుతతల్పరుద్రదరకల్పశ్రీసమాఖ్యుండనన్.

సీ॥ వేంకటేశ్వరుండుతనదుపేరుసార్థమందలక్ష్మీప్రియుండుచతురాస్యగురుండు
విబుధజనతాదరుండుఘనాభిరుచిమూర్తిమిత్రమండలవాసినామెఱసెధరణి.

క॥ ఆవేంకటేశ్వరుండుతన । దేవిగలక్ష్మీఁగొనుటెంతతేకువయనితా
నీవేంకటేశ్వరుండుతన । దేవిగలక్ష్మీనొనరించితేజంబందెన్.

క॥ చతురాస్యాకృత్యతనులసుతులంబుణ్యజనదానశోభితుఁబతివి
శ్రుతవంశవార్ధిజనన । స్థితగనుటనులక్ష్మీయనఁగఁజెల్లదెయామెన్.

సీ॥ మోసలలకేఁగితాఁగయైమొఱయువాణి । మగనిసగమంగమెగనెక్కినెగడుదుర్గ
ప్రతిగృహంబునుదిరుగుచుఁబగలుగూర్చు । పద్మమందిరలచ్చమాంబకునవతులె.

క॥ కనెవేంకనసర్వనలిం । గనబాపనఁబల్లయంబ్రకాశిలనావేం
కనలక్ష్మీంబికయందున్ । ఘనతరదుగ్ధాభికల్పకంబులపోల్కిన్.

సీ॥ సకలేష్టఫలదానసంపదనల్పసంకల్పంబుచెలగుటఁగల్పకములూ
కుసుమకోమలధర్మగుణసమాయోగంబుమలయుటమన్తథమార్గణములూ

యా ర్యాభిముఖ్యకలాధరనక్తిఁజేల్వందుటఁజంద్రనూడాననములూ
సంతతాశ్రితసుదర్శననందకాద్యభిఖ్యలువెలయుటనఁచ్యుతాయుధములూ
వతతత్నహరిసాహాయ్యశాలులపుట | నరయఁబాండపులోయననవనిలోన
వారలేపురుసీరముక్షీరమువలెఁ | గలసిమెలసిచెలంగిరికలకలేక. ||అందు||

సీ॥ ఏకవిలేఖనాప్రాకటగ్రంథముల్లజపతికిందలగరువమయ్యె
నేశేముషీశాలివైశద్యభాషలుహరిపతికెడఁదనబ్బురములయ్యె
నేకలాకరుకవితాకమ్రకలనంబునరపతికినిసభాభరణమయ్యె
నేవిచక్షణునిభోగాభోగవిభవంబుసురపతికినినేత్రశుభగమయ్యె
నతఁడువేంటమంత్రివిశ్రుతమతిప్ర | భావదేవేంద్రమంత్రిభావ్యసరస్వోక్తి
సారతరశక్తి నయయుక్తి సాధురక్తి | యజ్ఞక్రిభక్తి నివినయప్రసక్తిఁజేలఁగు.

మ॥ ఘనశక్తింబ్రకటింపదివ్యశతకగ్రంథప్రబంధంబులెం
చినభక్తింబ్రచురింపదైవవిలసత్సేవాకలాపంబులూ
య్యనఁగావించిప్రసిద్ధిఁజేందెఁగవితాయద్యస్తిరాజ్యేనకి
మృనునార్యోక్తియధార్థమానటులఁజేయన్వేంకటాఖ్యుండిలన్.

క॥ నకలకలాకరశేఖరుఁ | డకలంకుఁడుసర్వమంగళాస్పదుఁడలతా
రకనామమంత్రఘనదే | శికుఁడైసర్వేశ్వరుఁడు ప్రసిద్ధింబడసెన్.

క॥ తాసల్యాసూనుఁడుసీ | తాసతిఁజేకొన్నవాసిఁదత్పరతన్నీ |
తాసీమంతినిఁదైకొనె | నాసర్వనసచిపుఁడసమహర్షరసమునన్.

క॥ క్షీతిక్షమను శుచినిజాహ్నువి | పతిభక్తినిసీత మతినిభారతిత్యాగ
స్థితినన్నపూర్ణరూపున | రతిప్రతియన సీతమాంబరహినుతికెక్కెన్.

క॥ విశదంబుగసీతాసతి | కుశలపులంగనినరీతిఁగుశలులసీతా |
శశిముఖిసుతులంగనెశుభ | వశగయశులవేంకటాఖ్యుఁ బల్లయమంత్రిన్

సీ॥ సారత్తినిజంద్రసాటిసేయఁగవచ్చునసితకళంకంబునందఁడేని
బుద్ధిచేబ్రహ్మనుబోలింపఁగావచ్చు మఱిపునొందకసృష్టిమసలెనేని
వితరణంబునఘనుజతఁగూర్పఁగావచ్చుమలలుబట్టకయూరమెలఁగెనేని
యైశ్వర్యమునఁబ్రమధేశ్వరుఁబ్రతియనియెన్నవచ్చునుభిక్షమెత్తఁడేని
యతులకారుణ్యమునవిష్ణుపుతులవచ్చు | బలినిద్రోహంబుసేయకప్రబలెనేని
యనుచునుతిఁగన్నయాపల్లయాభిధానుఁడుభయభాషాభిమానుఁడింపొందుచుండు.

చ॥ నరకృతిసేయరాదనుజనశ్రుతిగా, భగవత్పదాంకితం

బరసియెనర్చెనై కళత కాదికముల్ రచియించియాశుబం

ధురఘటికాశతగ్రధనధూర్వహుండన్నిరుదందెసిద్ధమి

ద్ధరణినింబళ్యయాహ్వాయుండుదారకవిత్వవిభూత్యనంతుండై.

క॥ ధరణింబళ్యయమంత్రీశ్వరుండిరుపుగరామమాంబంబరిణయమయ్యెం
బురుహూతుండుపులోమజిబరమాహ్లాదమునంగరముంబడసినకరణిక్.

సీ॥ ఎనసేయనగునహల్యనుశిలగాకపాతివ్రత్యమహిమతోడిరిగెనేని
తులసేయవచ్చునుద్రోవడింబంచభర్తలులేకసన్మతిమెలంగెనేని
జతసేయవచ్చునుజానకీసతింబతినెడఁబాసియడపులనడలదేని
ససేయచ్చునుసురుచిరారుంధతిహీనవంశోత్పత్తిసెనయదేని
సమముసేయగవచ్చునుజహ్నుసుతను ; వక్రగతిపంకపద్ధతుల్వదలెనేని
కొఱతలుండినవారలీతెఱవలెనయె । భవ్యమతిపేటిరామమాంబావధూటి.

మ॥ పరమప్రాభపులందనూభపులనాపల్లయ్యమంత్రీంద్రుండి
ద్ధరలోనిర్వురరామమాంబవలనక్థారాశసంచారత
త్పరులక్సుస్థిరకీర్తులంబడసెనర్వారాయనిన్వేంకటే
శ్వరు, హేరంబుంగుమారునింగనినశర్వస్ఫూర్తివర్తించుచుక్

క॥ వారిరుపురిలోనేన । ర్వారాయసమాహ్వాయంబుంబడసినవాండక్
అరామపరిస్థిరితక్య । పారసకరణప్రచారసారీణుండక్

సీ॥ జిలుగుదుకూలంబువలువలుదాల్చికర్కశమైననారచీరలుధరించి
చంద్రశాలాంతరస్థలములశయనించిపర్ణశాలలయందుంబవ్వళించి
భూరిశాలోదనాహారంబుభుజియించియలకందమూలాదులారగించి
హస్త్యశ్వయానసమారోహణమొనర్చియంక్రియానక్రియనాచరించి
సేవకావళిపరిచర్యసేయఁబ్రబలి । యతిసమర్చనతానెసంతతమొనర్చి
సుఖముదుఃఖముతనకొకచొప్పుఁజూప । భువనమువనమ్మునేలురామవిభుండపుర..

సీ॥ అఘటనఘటనామహాపటిమకునీళ్లపైతొల్లదేలించువరుససాక్షి
ప్రధితమహత్వప్రభావానుభూతికితాతినాతినొనర్చురీతిసాక్షి
సర్వసమానప్రశంసకుశబరీభరద్వాజకృతసమర్చనమెసాక్షి
శరణాగతత్రాణశక్తికివాలిశిక్షణముసుగ్రీవరక్షణమెసాక్షి
పరమకారుణ్యవృత్తికిసురలకొఱకు । సరవినవతారమెత్తుటసాక్షిగాంగ
రక్షణమొనర్చునిలనుదారక్షణమున । రామవిభుండుఘనాభాభిరామవిభుండు

- క॥ శరదారహరశారద । శరదామరకరితుమారశతధారవిభా
స్వరకీర్తినిదానునకు । స్వరదానునకుఁఖిలప్రవరదానునకుఁ
- క॥ వాసితమల్లీసుమనమ । హాసునకుహృతద్విషన్తహాసునకుజయో
ల్లాసాయోధ్యానగరని । వాసునకుఁగాంచనప్రభావాసునకుఁ
- క॥ అతిసౌందర్యప్రహసిత । రతిపతికినిశేముషీతిరస్కృతవరభా
రతిపతికినిన్యాయావన । రతిపతికినిరాజమాళిరచితవినతికిఁ.
- క॥ రామునకువిజితభార్గవ । రామునకునిరంతరేతరామునకుగుణా
రామునకుశాత్రవాళివి । రామునకుసతీమనోభిరామునకెలమిఁ.
- గీ॥ అర్పితంబుగ నేనునొసర్పఁ బూని । నట్టిలక్షణాపరిణయ మనెడిబంధు
రప్రబంధంబునకునుగథా ప్రపంచ । పెట్టులన్ననువివరింతు నెల్లఁదెలియ.
- సీ॥ రజితాద్రివలెఁగుమారక శివాభృంగీశ్వరగణాభిరామమైప్రతిభమెఱసి
వైకుంఠమునుబోలివైజయంతీమాధవమదనలక్ష్మీక్రమమునుబడసి
యమరావతివిధాననైరావతసుమనశ్శక్రమందారనంస్పర్శఁదొరసి
యాకాశముంబలెనతిమాత్రజీమూతలసదృక్షహరిమండలంబునెనసి
కౌశికాగస్త్యశాండిల్యగాలవశుక । పిప్పలావాసమైఋషివిలసనంబు
వలెమహారణ్యములలోనవాసికెక్కి । పుణ్యగణ్యమునైమిశారణ్యమెనఁగు.
- సీ॥ పరమద్విజశ్రుతిభావ్యవాక్యములట్లద్విజరాజివాక్యములే జరిల్ల
నరివర్గరహితయోగరతయోగంబట్లజంతుసంతానంబునంతరిల్ల
రమ్యపెఱామాగ్నిపెఱాత్రజ్వాలలట్లదవదహనజ్వాలలుప్రజ్వరిల్లఁ
బ్రసవక్రియాధూమపరితసౌరభమట్లప్రసవసౌరభములుపరిథవిల్ల
నిరతయోగనిరుద్ధపునరుపసారి । మారుతంబట్లపవనంబుదారసిల్ల
సకలజనమానసానందసరసరణి । సెల్లనైమిశకాననముల్లసిల్లె.
- అందు॥ గీ॥ నిత్యజపహవనాదిస్మృత్యములయ । ధార్మవిధిఁదీర్చిమానులుసావధాన
మానసంబులశ్రీహరిధ్యానమునఁగు । శాసనాసీనులైయున్నయవసరమున.
- చ॥ మనమిలలోనఁగల్గినరమాధపుసత్కథలెన్నియేనిభా
వనమొనరించి నారమనినాతిభక్తిరసానుయుక్తిచే
తనుదనివందదయ్యెమదితామరసాక్షుమహత్వమెట్టిదో
యనుచుఁబరస్పరంబుఘనహర్షరసాంబుధిఁదేలిలీలమై.
- గీ॥ మానిసంతానమానయజ్ఞానలసద । మానసుగుణసేథానునిశానకాభి

ధానునిఁబురస్కరించుకదనరిమృదుల । శుంభదారంభవాగ్గుంభజృంభణమున.

చ॥ నిఖిలపురాణవైఖరులనేర్పుగలాడవునీముఖంబున

మృఖమయినెచ్చవాణినినుఁబోలినవారలులేరునిర్జితా

ద్యఖచయిలక్షణాపరిణయంబువినంగలదిచ్చమాశ్రవ

స్సుఖమొనరింపుకూరిమినిసూతలనద్గుణజాతనాపుడున్.

చ॥ ననుఁగడుఁబెద్దజేసికరుణారసమొల్కుఁగఁబల్కుఁటింతెకా

కనవకధాశీమీకెటుకకానిదొకండునుముజ్జగంబులం

గనుఁగొనలేదునానుడులుగావినఁగోరికగాకతారుపెం

చినచిలుకెట్లువల్కినరుచించునకాదెజనాలికెల్లెడన్.

చ॥ చనువునమీరుకోరుటలెచాలునుదేవరయానయిచ్చినం

బనుపడనేర్చిచెప్పననవచ్చునెని యొప్పులుదప్పులైనవ్యా

సునిచరణారవిందములఁజూక్కిభజించిహరిన్ స్మరించినా

మనమునఁదోచురీతిననుమానములేకనువిన్నవించెదన్. వినుండి

ఉ॥ తాకుఁఘనాళికప్పలిడితాభువనంబులవృద్ధిఁజేందిర

త్నాకరుఁడయ్యునెల్లెడమహార్ణవనంజ్ఞనుసంగ్రహించియా

హాకడుభంగముల్బడసెనబ్ధిమహాజడధీశుఁడంచుము

ల్లోకములాఁడనాడుమొదలుంజడధిప్రథితాఖ్యచూడుఁడీ.

సీ॥ వాహినీశుండయ్యువరశరధిఖ్యాతినిఁగనిశరోపయుక్తిఁగనఁడయ్యె

ఘనులకప్పులాసంగికడభంగసంగతిబొందినంతతమునముద్రుఁడయ్యె

రత్నాకరుండయ్యురహివరాటకనంగ్రహముగల్గఘనకబంధాశియయ్యె

గంభీరుఁడయ్యుజక్కజడచరుల్లన్నగుజివెట్టఁగానతిఘోషియయ్యె

నేమహావిక్రమక్రమంబేయుదార । వృత్తియేగౌరవస్థితియేస్థిరత్వ

మద్దిరాయనినేర్పరులాడుచుండఁ । దనరెసాగరతలమువిస్తారజలము.

తన్మధ్యమభాగంబునందు॥

సీ॥ గారుడమణివిటంకములఁగన్గొనిపచ్చికనిహరిలేరివాహములుమ్రొగ్గఁ

గాంచనవప్రంబుఁగాంచినిర్జరపాళిహేమాద్రియనివిహారేచ్చడిగ్గ

శరధిపరీవృతవరణంబుమైనాకగిరియనిహరిచేభిదురముఁబూన

జిగ్గోడపైఁగలమగరాలసింగముంగనివేల్పుటేనుంగుగంపమంద

రత్నసంబద్ధకుట్టిమరాజినూత । నారుణాబ్జకల్హారకాసారమనిసు

రాపగానంచరద్భ్రమరాళిరాఁగ | ధరణిమెఱయునుద్వారకాపురవరంబు.

క॥ ఆపురమురాజ్యరమకుం | గాపురమువసుంధరాంఘ్రికమలోదంచ
న్నాపురముసాలచుంబిత , గోపురముచెలంగెరత్నగోపురమగుచున్.

సీ॥ ప్రమధేశువామభాగముఁబోలె నాగరాజినమాశ్రితంబయిఁబరియెద
వలె ననమాలికాభ్రాజియై నందనంబుకరణి సంతానపూణామైసు
కావ్యంబుకైవడి దివ్యశబ్దార్ధాత్యలంకృతి ఘనమైశశాంకబింబ
మట్ల కళావాసమై యంబుధిపగిది వాహినీయుతమై నభంబుపోల్కి
రాజహంసాధ్యమై యమరావతిగత | నవసుధమాన్వితమయిపుణ్యజనభీక
రంబు పుణ్యజనత్రాకరంబు నగుచు | మఱియునప్పురవరమొప్పునెఱిదలిర్ప.

క॥ మెరియుదురప్పురినిఁదమో | హరులుంజై వాత్యకులుమహత్సకలకలా
కరులునునత్పథనంచరు | లరయఁగనర్వజ్ఞమాళులగుద్విజరాజుల్.

క॥ మారులుసౌందర్యమునఁగు | మారులుభుజశక్తి నవనమారులుజితభీ
మారులుప్రథనంబునసుకు | మారులువెలయుదురురాకుమారులుప్రోలన్.

ఉ॥ రాజసమాఖ్యయక్షపపురందరచంద్రులయందుఁగాంచిత
ద్రాజితవిత్రవై భవచిరత్నసమజ్జలఁగెల్చిప్రోలిలో
రాజులుచిన్నబుచ్చుట బిరాననెదిర్చిచరించిరోటమి
న్రాజిలి భిక్షుకానుచరినాశతమన్యుపునాఁగశంకినాన్.

చ॥ ధననిధులున్నయందుకుఁబ్రధానవిధానములైనరెండుసా
ధనములువొల్పుభోగమునుదానమువీనివిధంబటంచుశ్రీ
మనకునులెక్కతొమ్మిదిసిఃఖల్గదమేలనిదానభోగది
వ్యనిధులనేకముల్గలిగివై శ్యాశిఖామణుల్పాపిరప్పురిన్.

చ॥ బలుఁడుహలంచెతొల్చెవృషభంబొకటీశుఁడుగూర్చుకొన్నవాఁ
డిలయలమూడుపాదములెయెన్నుకగొల్చెనునామనుండువీ
రలవ్యవసాయమెట్లనినిరాకరణంబొనరించిప్రోలశూ
ద్రులుచెలువందుచుందురునిరూఢినిహహలభద్రవృద్ధిచేన్.

సీ॥ సంగరస్థలమునశంకరుండెదిరినశస్త్రాస్త్రములనొంపఁజూలువారు
సింగంబుచెనకినఁజెచ్చెరననహయశూరతనమసిపోఁజోపువారు
కులశైలములనై నబలిమిమైదండనెపిండిగుండలుజేయుచుండువారు
బిట్టాదిపారముముట్టంగడలి నొక్కపెట్టదాటఁగనమకట్టువారు

దర్శరాశనిపాతసందర్శమైనఁ | జేతఁజిన్తుచుఁజనినిల్చి నేయువారు
వీటబాటిల్లుచుందురెచ్చోటఁగనినఁగోటలకొలందిపోటరుల్పాటిదక్కి.

మ॥ వరగండచ్యుత దానధారఝరిభాస్వద్యంహితంబుల్పయో
భరగర్జానిసవంబులచ్చకరికాద్రాఘిష్ఠపత్రప్రభా
భరమునైరిక ధాతు రాగమురుకుంభశ్రేణి శృంగాళియై
చరనీలంద్రులమాది దంతితలియంచన్ద్రులందగున్.

ఉ॥ వాహనమూహమప్పురి వివాహగతిన్విహరింపఁగాంచియు
త్సాహముతోడనూహఁగొనసామ్యమునొందవపంబుజేసి తా
మోహటిలంగ గంధవహుఁడొక్కటదేహవిహీనుడయ్యెనూ
వేహరిణాళియున్గహనవీధిఁజరించెడుహ్రీచలేక్షయై.

గీ॥ రాజరాజాధిరోహణభ్రాజితంబ | నంతమణిమండలాద్యతిక్రాంతమతుల
సత్పథవిహారియగుచునచ్చటిశతాంగ | నికరమొప్పారుచుండుఁబుష్పకముపోల్కి.

సీ॥ పరిమళంబుల్బి న బంగారుబొమ్మలు మాటలు నేర్చినమణిశలాక
లలనయానములుచెల్వలరెడు వల్లరుల్నిలిచిన సాదామినీగణములు
బహుళద్యుతులుకనుపట్టు నైందవకళత్రూపుఁజెందినసుమచాపుతూపు
లవనిలోమెలఁగుమోహనదేవవనితలునరస సౌందర్యరసంబుప్రోవు
లనుచునెంచిచూపలుకొనలందికఁజి | మోదమండికన్దులనించి మొగమువిప్పి
యెడఁదతడఁజడమోహంబు వశిమునుంగఁదనరుదురులీల వారకామినులుప్రోల.

ఉ॥ మేనికదానిదాల్గలసి మించెడుమల్లెలు పచ్చగన్నెరు
ల్లానుదరస్థితద్యుతివికాసముఁగప్పినపచ్చగన్నెరు
ల్లానగుజాజులంచు విటనత్తమచిత్తములంగలఁపఁగాఁ
బూనుచుమేలమాడుదురు మోహపడంబురిపుష్పలావికల్.

ఉ॥ ఓసతిఱొమ్ముఁగ్రమ్ముకొనియొప్పునివేగదెపుష్పమంజరు
ల్వాసిగఁబాంధనీవెటుఁగవాయవియోఁబుణుకంగవచ్చునా
మోనమగున్వరుల్కరము ముట్టుటఁజూడఁగనంచునర్తము
ద్యాసితలీలఁబల్కుదురు పట్టణమందలిశాలిపాలికల్.

ఉ॥ అన్నగరీరమాలలన యందముగాశతమన్యరాజ్యల
క్ష్మీన్నగిధేనువజ్రమణి కేతుహయద్విరదప్రకాండసం
వన్నముమాపురీవిభవపాటవమున్నచూడుమంచుఁజే

సన్నలఁబిల్చునట్లలరె సాధమరుచ్చల కేతుజాలముల్.

చ॥ నిగమములోన భర్తమణి నిర్మితహర్త్యములందు సుందరు
ల్ల గఁగుమిఁగూడి గానమునతంచొనరింపఁగ నాలకించివోయ్
మగమనమూని మల్భితమమందిరసంభ్రమడిగ్గఁబ్రోవఁజ
క్కఁగదరికిన్నరీతతి నగంగనిసోదురు వ్రీడఁగ్నరుల్.

చ॥ తరుణులకున్వియోగపరితాపభరంబుభరంబుగాఁగవ
ల్లరిగతి సాధవీధిఁబొరలన్తఱికొందఱుసుందరుల్లహ
దరమునవారిఁదేర్చుటకుఁదార్కొని సారతరంగిణీపయ
స్సరసిజశైవలాంకురబీసంబులఁజల్వ మొనర్తురెంతయున్.

సీ॥ పురగోపురములుగోపురకర్షణములన్నహర్త్యవారోన్నతులడుగ నేల?
రాజమార్గంబులెరత్నరమ్మములన్నభవనవైభవములఁబలుక నేల?
క్రంతలెపరిమళగంధసింధుపులన్నఁజెలులమై పూతలఁజెప్ప నేల?
శుకపికప్రకరముల్పకలాననములన్నధీరాధికారములైలుప నేల?
పొదలునుద్యానవనములమొలచులతలె । సాకుమార్యంబులన్ననచ్చటవసించు
దంపతులచెల్వువేరతలంప నేల । నంచుమీరినయప్పురి నెంచిచూడ.

గీ॥ రత్నములఁబ్రోలిలోమర్త్యరత్నములను | మంజువాణుఁ ఘనసాలభంజికలను
వైభవంబులనుత్సవప్రాభవముల । మెచ్చిచూచుటసురలనిమేషులైరి.

ఉ॥ తానుమరుత్తునాఁజరగితత్పురినల్లనఁజేరియుంజగ
త్ప్రాణుండనంజరించితదుదారపరీమళరాశినాశలం
బూనుటగంధవాహుండయిపొల్చినవారలురోసి త్రోయఁగా
లానకభీతిఁబాటుట నెయాశుగనఃమముగాలిదాలిచెన్.

ఉ॥ కాంచనవాసస్తైసిరికిఁగాపురమైవనమాలికావిలా
సాంచితమైచిరత్నమణిహర్షదమైఘనవైభవప్రభా
భ్యంచితమైయుదారపురమాత్మపురంబునభేదమందఁబా
లించుయదూద్వహుండనమలీలధరాజనరంజనంబుగన్.

సీ॥ తనకరనిముక్తదానవార్ధారలుకల్పశాఖలఁబ్రోదినల్పుచుండఁ
దనశౌర్యవీతిఁబూత్రజ్వాలలెల్ల శాత్రవగోత్రవంశసత్రములఁగాల్పఁ
దనసమాఖ్యాంశుసంతానమాశావధూదారకటిక్షౌమదశవహింపఁ
దనమృదువాజ్ఞరందరసమాధుర్యంబువిబుధోదమునకువిలువఁదెలుపఁ

- దనమహీవహనంబాదిదందశూక | సూకరకమతకులధరాశాకరీంద్ర
బృందములశిరోభారంబుడిందఁజేయఁ | బుండరీకాక్షుఁడేలునప్పురవరంబు.
- సీ॥ శంకరునద్రినంచారిగానానఁచిసురనిమ్మగనుసింధుసారనానర్చి
శేషునిబలిపీఠిఁజెందునట్లుగఁదొక్కినాగారిగిగుహడాగఁద్రోచి
పుండరీకమునూరుఖండముల్ గాఁజిమ్మిశశధారికినిక్షీణదశనాసంగి
భారతీనతినభాభవనంబులకుఁదార్చి నీహారవారంబునీరుఁజేసి
శరముఁదృణభావమునఁదిరస్కారపఱచి | పారవముసిల్వనీయకపాఱఁదరిమి
సర్వహరిదంతరంబులఁబర్వీయున్వఁ | బరగెఱ్ఱకృష్ణఃసూక్తికీర్తిరుచివితతి.
- సీ॥ విజయప్రభావానువృత్తిచేవెలయఁగవిజయప్రభావానువృత్తియరుదె?
నద్యశోదానందచర్యచేదనరఁగనద్యశోదానందచర్యయరుదె?
యాభీరహితహృదయాఖ్యచేఁజెలగంగనాభీరహితహృదయాఖ్యయరుదె?
సరససత్యాతనునక్తిచేనెసఁగఁగనరససత్యాతనునక్తియరుదె?
పుణ్యజనదానకరణనైపుణ్యమొదవఁబుణ్యజనదానకరణనైపుణ్యమరుదె
యనుచుజనములుజతగూడియతనిదివ్యచరితములువినుతింతురుచతురఫణితి.
- సీ॥ గోపాలమాళిప్రతాపనిర్జితహేళిరుక్మిణిన్వ్యవహరరూఢినిల్చి
నత్యతోవచనవైశద్యంబునెఱిపిజాంబవతికినఞ్చభావంబుఁజూపి
కాళిందినానరసాళులలోఁదేల్చిమిత్రవిందకుమదిమైత్రిఁదెల్చి
దంతక్షతములుసుదంతకుఁగావించిభద్రకుఁభావిశుభములుజెప్పి
నిరుపమానందవిహరణనిరతినిరతమారునొక్కరుగరితలఁజేరిపోరు
దొరలనీయకకఱగించినరస,వారి | నొరసితిరుగుచునెడలేకనొక్కనాడు.
- క॥ వరమిత్రద్విజసంఘాద్ధురుబుధకవిచిత్రభానుగోత్రోద్భవభా
స్వరకేతుఘనతములఁదగు|సరససుధర్మానమానసభఁగొలువమరణ.
- సీ॥ నారాయణాక్షరపారాయణధ్వనిమీరుటచారవనారదంచా
పూర్ణానుభవపయఃపూరంబులూలుకుటనురుమూర్తిఁదాల్చుపయోంబుధియొకొ
నటనాచటులజటాపటలంబువ్రేలుటజంగమసంతానసాలమొక్కొ;
కరపుటంబునజపసరమంటియుంటనపరబంధురోరగాభరణుఁడేమొ
కృష్ణమృగచర్మముత్కటికెలననుంట|నభినవహలాయుధుండొకోయనఁగభాస
మానుడరుదెంచెనారదమానిచంద్రుఁడనమహర్షముతోడనైత్యారిఁజూడ.
- ఉ॥ దేవమునీంద్రుఁడిట్లుజనుదెంచికవాటమునొద్దనిల్చుచోఁ

గావలివారలాతనినఖర్వతపోమహిమానుభావుఁగా
భావనఁజేసియేమిపనిపల్కుఁడనఁహరిఁజూచువేడ్కనాఁ
గావినివాసుదేవునకఖండవచస్తుతివిన్నవించఁగఁ.

శా॥ మారంబుడైదురేగిదేవజటిలుండోడైచ్చిపాద్యాఘృణము
ఖ్యారాధ్యాభ్యుపచారకృత్యమునమూల్యంబున్సమపిఁంచెవి
శ్వారాధ్యుండుహిరణ్యగర్భనకుశక్రాద్యాదితేయుల్వలెం
గారామారఁగశౌరియాదరనమస్కారానుపూర్వంబుగఁ.

ఉ॥ ఈరుచిరోపచారములనెంతయుఁబ్రీతుఁడనైతినేహరీ
మీరునుబండుగుల్లరులుమిత్రులమాత్యులుమంత్రులుంజమూ
వీరులుపుత్రులున్వినయవేత్తలుపట్టపుదేవులుంబ్రియల్
పౌరులువేడ్కనీదయినపట్టణమందుసుఖాననుండిరే.

శా॥ ఎంతేత్రేమముమీరఁగాఁబ్రజలరక్షింతేరిపుష్కధిరా
ట్యంతానంబుజయింతెనిత్యకరుణాసారంబుఁజిల్కంగనీ
క్షింతేబంధులనెల్లసజ్జనులఁబోషింతేధనస్థుతిఁబూ
రింతేనెక్కటిపోరులందుజయభేరీభాంకృతుల్లిక్కులఁ.

క॥ నియమముదప్పనినృపునకు । జయమవునయపథమువిడిననర్వప్రజత
త్రిక్రయసేయుఁగానఁగాదెం । చయధారాజౌతధాప్రజాయనవినమే.

క॥ పాపులఁబోఁజోపిక్యపా । వ్యాపుతిఁబ్రజఁబ్రోచుటవనిపాలకథమఁ
బోపతినావిష్ణుఃపృథి । వీపతియనుబుధవచనమువృధకాకుండఁ.

క॥ సంతతమున్యాయదృష్టిని । సంతృప్తస్వాంతుఁడైప్రజారంజనమ
త్యంతంబొనర్పవలెరా । జ్యోంతేనరకంధ్రువమనునార్యోక్తిగతిఁ.

క॥ ఘనపథచరివినతానం ! దనుఁడచ్యుతమూర్తిధారి నానాగమప
క్షునిధానుఁడవుటచేఁగద । జనపతికివిరాట్పదంబుజగతింగలిగెఁ.

శా॥ సప్తాంగంబులసంగ్రహించిభుజితేజంబొప్పశక్తిత్రయిఁ
దీప్తోపాయచతుష్టయంబెనయనెంతేసప్తసంతానసం
ప్రాప్తిఁ భూపతియీతిబాధలెడలన్యాయస్థితింభూప్రజం
గుప్తింజేయఁగఁజుమ్మిరాజపదమీక్షోణిన్యథార్థంబగుఁ.

చ॥ అవనిజనంబుచేతననినాలవపాలునెసంగ్రహించిసా
ధువులపుబీదబాపలకుఁదొల్తమఖంబులకిచ్చియర్థిపాం

ధవపరివారసంక్రితజనంబులఁబ్రోవఁగనున్నసొమ్ముఁదా
నవసరవేళకైనిలుస నొఁగదబండరువందు టేనికిఁ.

క॥ జనపతికినతిథిపూజన | మనువపునభ్యాగతిస్వయంవిశ్లువనం
జనుగాపునస్త్మృతివచనముఁ | గొనుమీజనవినుతినిఁగయికొనుమీవినుమీ.

క॥ అనుమునికనియెనువనజా | ననతనయానీదుకరుణసర్వముజయమే
మునుఘనభోగాభోగం | బుననుసుఖంబుంటిమిచటముదమెదఁగదురె.

ఉ॥ దేవజటాధరాగ్రణి ! సుధీవహనా ! మిముబోటులమృహ
దేవసమానులిట్టులరుదేరుటచేసిరిచేరుగేహముం
బావనమానటంచుమునుబల్కిరికోవిదులెల్లఁగాపునం
బావనమయ్యెనోభువనభావన ! మాభవనంబుఁజూడఁగె.

ఉ॥ ఆరసిచూడసర్వజగదంతరసంచరులౌటచేతన
వ్వారిగసర్వలోకములవార్తలెఱుంగుటయబ్బరంబెయో
పారదసారదేహ ! కృపపన్నడఁదెల్పుఁడునూత్నసంగతు
ల్పారహినంతమానిచిటునవుఘటించుచుశౌరికిట్లను.

సీ॥ జడచారివై జడచరులనడంచికమతమవై కామతగరిమడించి
భూదారరూపివై భూదారులనుజించినరహరివై నరహరులఁజనుంచి
ఖర్వుండవై మహాఖర్వాఖ్యఁగాంచిభార్గవుండవై తద్దితిప్రజఁగలంచి
రఘుసంభవుండవై నిరఘుండ నాఁజరియించిముసలివై ఘనబాసస్థాతినించి
ధర్మరాజవయినతీవ్రతమ్ముఁగుంచి | కల్కివై యుడిపారుషకలనమించి
వెలయుదువుగాదనీనేర్పుదలఁచిచూడఁ | బూటపూటకుఁగ్రొత్తయోపుణ్యపురుష.

సీ॥ ప్రథవవృద్ధిక్షయాపాదివౌనీకిటవసుదేవగర్భసంభవమదేమి
దేవభావంబునదీపించునీకతిమానుషచర్యలఁబూనుటేమి
గుణనామరూపానుగణనఁజెందనినీకుగోపకులంబందుఁగొరలుటేమి
వైకుంఠపట్టణవాసివౌనీకేమికాపురంబీద్వారకాపురంబు
సర్వమునుమోహపెట్టఁగఁజాలునీకు | మోహసాశంబులంబడిపొరలుటేమి
జగముగములుభ్రమింపనట్లగుటకాని | నీదుచిత్రచరిత్రవర్ణింపఁదరమె.

సీ॥ అయ్యెడనియ్యెడ నెయ్యమునరమాచలాభోగభోగంబులందుచుందు
వచ్చోటనిచ్చోట హెచ్చుమైసరసప్రభావి శేషశయనభాసివౌదు
వందులనిందులనందంబుఁజెందంగనరిదరకరుండవై యలరుచుందు

- వక్కడనిక్కడనొక్కటిగాభాస్వదబ్బనేత్రుండవైయమరుచుండు
వటనిటంగనుంగొనన్పుసత్రానుయాయి । వచటనిచటనువిబుధకార్యాదరుండ
వింతయునిజంచిసుంతలేదంతరంబు । నూడంగృష్టాఖ్యంగన్నవిష్ణుండవీవ
క॥ ఐననొకండువిశేషముఁ । గానంబడనేనుదానిఁగాంచితిసత్యా
మానవతీనాయకవిను । మానుగనతిసావధానమానసనరణిఁ.
- గీ॥ ధారుణీతరుణీగళోదారతార । హరగతరత్ననీకాశమధికభద్ర
ముద్రసాస్వితసుగుణనముద్రపౌర । జననివేశముమద్రదేశముసెలంగు.
- గీ॥ రాజధానియొకటిదానరత్నగోపు । రంబుపరిచుంచితానంతరత్నగోపు
రంబువిభవాభిభూతచిరత్నగోపు । రంబునవరత్నగోపురమిమ్ముమీరు.
- క॥ ఆనగరమునేలుబృహ । తేనెనుఁడుశాత్రవజయప్రదీప్తతరబృహ
'తేనెనుఁడుగాపునఁదనయభి । ధానముధరలోఁగృతాధఁతంజెందంగఁ.
- గీ॥ ఆప్రభుఁడెనంగెనకలదిశాప్రదీప్త । కీర్తిజిష్ణుఁడుశుచినమవతిపుణ్య
జనుఁడుప్రాచేతసుఁడుప్రభంజనుఁడుశ్రీరుఁ । డీశుఁడనియెల్లరున్నుతియించుచుండ.
- సీ॥ తమ్ములఁజిమ్మునికమ్మవిల్తునిమామగోత్రశత్రువుగానివృత్రవైరి
కువలయద్వేషంబుఁగొననిమార్తాండుండుఘనవిరూపాక్షుఁడుగానిశివుఁడు
దరముఁబూననిసుందరరమాధినాథుండుజాతవైరములేనిచైత్రకుండు
భంగసాంగత్యమెనంగనిసింధువుఘనతరాశాధ్యతంగననియనిలుఁ
డపురయితఁడనిబుధజనులభినుతింపఁ । దనరెనత్కిర్తిభోగప్రతాపనంప
దవనసౌందర్యగాంభీర్యజవగతులను । బ్రధితగుణపాలిధారుణీపాలమాళి.
- సీ॥ నకలవర్ణితభోగశాలియయ్యునశేషగుణవిలాసంబుచేఁగొమరుమిగిలి
యధిగతనందనుండయ్యునిత్యంబునపారిజాతఖ్యాతిఁబరిధివిల్లి
భనదుఁడయ్యునునంతతమువిదూరితకిన్నరశ్రేణియైయుదారతవహించి
జైవాత్యకుండయ్యునంతతమిత్రసమాగమంబుననుబెంపందుచుండి
తనగుణంబులుమిగులఁజిత్రములుగాఁగ । మహినిఁగీర్తివహించెఁమహితమద్ర
భూతలాస్థానినిరతప్రభూతధీప్ర । ధానిరుచిరబృహత్సేనధరణిజాని.
- సీ॥ ఏవృధివీశుప్రతాపప్రభకునోడినప్రాశ్వుఁడలమిత్రసంజ్ఞఁజెందె
నేరాజుదానవాధారలకెదిరివావాహములప్పులపాలుబడియె
నేన్మపుకీర్తిసంతానంబునుజెవకిపంకేరుహారికశంకియయ్యె
నేపాధిపునిధమనైపుణిఁగనిపురుషూతాదులాశాపరీతులైరి

యేథరాధీశుఁడైర్యసమృద్ధికడలి । ధారుణీధ్రములచలవృత్తంబుఁబూనె
నతఁడురాజన్యమాత్రుఁడేయనమనమర । వసుమతీసంశ్రితజయుండువరగుణుండు.

క॥ ఇన్నరపతిప్రతాపం । బన్నిజగములలమననలుండడలిసుమిద్విధా
భిన్నంబయిబడబాభిధ । మున్నీటంబడెదవాఞ్శ్రిబొదవేవనంబున్.

క॥ ఘనతతిదార్కొనఁజాటునఁ । దనరకద్విజరాజునపులఁదపులకదోషా
ప్తినినడఁగకున్ననినుని । య్యనునతులప్రతాపమునకునెనయనవచ్చున్.

సీ॥ ద్విజరాజులందునుద్విజరాజులందొకచందానసత్కళాశక్తిమెఱయ
త్కృత్యులందునుత్కృత్యులందొకమాదిరినచలనమాఞ్శ్రిదొరయఁ
దరులయందునుమహత్తురులయందునునొకయందాననిష్ఠఫలాప్తిబొసఁగ
శూరులయందునుశూరులయందొకకరణివిశ్రుతఘృణిస్ఫురణమెనఁగ
నారులందునుసుకుమారనారులందు । నొక్కపోలికధర్మసమున్నతప్ర
చారమిరవందనేలునజ్జనవరుండు । పూర్వరాజన్యచంద్రులపోల్కిమించి.

సీ॥ బంధురమదవృత్తిగంధేభఘటలంపబంధంబురత్యనుబంధమంద
క్రోధంబసాధువిరోధియాధంబందకామంబుసత్క్రియాస్తోమమంద
లోభంబులుత్సవప్రాభవంబులయందమోహంబుహరికథావ్యాహమంద
వక్రోక్తిహాస్యవాక్యక్రియాక్రమమందవాదంబువిద్యావినోదమంద
విస్తృతులువిశ్రుతవితీర్ణవృత్తులంద । ప్రధితతాపంబులాత్తతత్త్వంబునంద
గానినిజరాజ్యమందెండుఁగాననీక । ప్రజలురంజిలనేలునారాజమాలి.

సీ॥ విధువిధువిధుభంగివేగంబుమైదూఱువరకరుణాయశోవదనములను
హరిహరిహరిరీతిననవరతముగేరుభోగవిక్రమబలాభోగములను
గోపతిగోపతిగోపతిగతిమీరుధిషణాపరిత్రాణదీధితులను
హరిజనిహరిజనిహరిజనిస్థితిఁబోరుసౌందర్యవితరణసత్యములను
భరిరభూమీశుదివ్యప్రభావవిభవ । మనుచువిబుధాభినుతిఁగనియతఁడుకొంత
కాలమిలయేలెశాశ్వతశ్రీలఁదనరి । ప్రబలబలవైభవులనాత్మభవులఁబడసి.

ఉ॥ మద్రన్యపాలచంద్రుండసమానరమానిలయాంబుజాతశుం
భద్రమణీయనిర్మలకృపారసపూరపరీవృతేక్షణుం
డద్రిశిరోవతంసకముమాఞ్శ్రికుమారినిగన్నమాదిని
ర్నిద్రకలావిచక్షణఁగనెన్నుతలక్షణదివ్యలక్షణన్.

క॥ ధాత్రీకళత్రపుత్రిక । ధాత్రీజనభరణభావితస్థితిచేన

- క్షత్రేశ్వరసద్రేఖవి । చిత్రంబుగవృద్ధి నొందుచెల్వ్వందెలిపెన్
- చ॥ ప్రమదసముద్రమగ్నుడగుబ్రహ్మవిదుంబురుణించుచుంగ్రమ
క్రమమునమానములెరుగంగనృకదెల్వినితేప్పవిప్పునే
త్రములనుపూయునూకొనునుదానకదాఁజిరునపునపుంబ
ల్కుమఱచువిదైమాడఁదొడఁగున్నడయాదునులేచుగేరెడున్.
- సీ॥ జిలిబిలినోటిమాటలుపల్కునప్పడశారదయనుపేరుసంగ్రహించె
నాటపాటలఁజిన్ననాటియోటమికోర్చినర్వంసహాభిఖ్యనిర్వహించె
బంతిసాగించివిందింతులకిడునాడెయన్నపూర్ణసమాఖ్యనాదరించె
మదయించుతఱినసంపదలూదవించుటసర్వమంగళయనుసంజ్ఞఁగాంచె
నెచ్చెలులకిచ్చఱొక్కంబులిచ్చుటలనె । రుక్మిణియనంగజగతినిరూఢిమించెఁ
బ్రజనుస్వజనమువలెనాదిరంబుతోడఁ । గాంచుతఱిలోకజననినామించెబాల.
- సీ॥ కుముదనేత్రలకెల్లనమృతాన్నములవిందులలరించుచోనిందుకళనుబోలి
కమలాననల్పపైనిసుమములుచల్లులాటలయఁదుంగందర్పుములికిఁబోలి
కొమ్మలఁజిమ్మనగ్రోవిఁజిమ్మెడునాడుప్రచురఘనక్షణప్రభనుబోలి
సుదతులతోఁబూపుబొదలఁద్రెచ్చురునాడుపల్లవించినమృదువల్లిఁబోలి
చిత్తరులతోడనెత్తఱినత్తుక్రొత్త । ముత్తైపుంబేలున్గలాడ్డినెత్తమాడి
జయముగొనునంతమరుమాయచాయఁబోలి । లక్షణజెలంగెదనబాల్యలక్షణముల.
- శా॥ బాలన్తంబులశీలసద్గుణగణావాలన్లనన్దేలనీ
లీలంజాలఁగఁగేలినల్పఁగనిబల్పేమంబునంబిల్చిదా
హాళిన్నేలుగనంకపాళినిడిశీర్వాశ్రూణముంజేసివా
క్యాలిందేనెలుచిల్కఁబల్కఁదమితోనాలించిలాలించుచున్.
- సీ॥ సత్యహరిశ్చంద్రసంగ్రామరంగధనంజయదాక్షిణ్యముంజకేశ
దానరాధేయవిద్యాభోజరాజసాహసవిక్రమాకాశరాసభీష్టు
సాందర్యకందర్పసంగీతసారదన్యాయకౌంతేయభోగామరేంద్ర
ద్రవిణవైశ్రవణదోర్భలభీమయైశ్వర్యతరుణేందుమకుటప్రతాపతపన
గాఢగాంభీర్యజలధివిజ్ఞానజనక । భవ్యశుచివీతిహేమాత్రసద్భక్తిదాల్భ్య
శేముషీగీష్పతివచోవిశేషశేష । యంచుమాగధయాధంబులభినుతింప.
- సీ॥ ఒకచాయనధికగాయకసముదాయవిధాయకస్తుతివంతదాయఁజేయ
నొకవంకనకలంకనకలకలాప్రసంగాంకముల్నిశ్శంకనంకురింప

నొకచోటఁబటునటీప్రకటాభినయనాట్యపాటవంబొకపాటితేటఁజూట
 నొకయోరగీతవారోదారరవముహర్షాశ్రుపూరఁబూరునట్లొనర్చ
 నొక్కచక్కటిరాజ్యకార్యోద్యమప్రధానశిక్షాతిరక్షావిధానరభస
 సంప్రథమావేశశక్తిప్రసక్తివెలయఁ । జెలువమగుజాలువామేడఁగొలుపుఁదీర్చి.

క॥ నారులమతులతిసూక్ష్మ । స్ఫారంబులుగాపునన్విశదకావ్యలస
 త్సారస్యమబ్బుటదివెలి । గారముబంగారునకునిగారమిడుటగున్.

క॥ మానిసుపుంజదివించెద । మానిసులందెందులేదుమాద్రియనఁగనా
 మాననమానందించుఁబ్ర । ధానీపిలిపిపుధీనిధానులననుల్న్.

క॥ కొందఱునన్నతసాహితీ । గొందఱువ్యాకరణముననుగొందఱుకవితం
 గొందఱుతర్కంబునమఱి । కొందఱుఛందములయందుగురుమతియుతులై.

గీ॥ పండితాఖండలులువచ్చిమెండుగాఁబ్ర । చండపండిత్యములుచూపుచుండమెచ్చి
 మండలప్రభుఁడశ్వార్థమండనాద్య । ఖండనత్కారములఁగోర్కెనిండనిచ్చె.

క॥ గురునానతిఁగొనినిర్జర । గురునదృశులుగురులురాచకూతువివేకా
 కరమున్సమస్తశాస్త్రాని । కరముంజదివించిరంతకరముంగూర్చిన్.

సీ॥ ఇష్టపదార్థములేర్చివాడెడునట్లయిష్టపదార్థములేర్చివాడి
 విశ్రుతాలంకారవితతిఁగైకొనునట్లవిశ్రుతాలంకారవితతిఁదెలిసి
 యమలక్రియాప్రయోగములందనరినట్లయమలక్రియాప్రయోగములందనరి
 గూఢభావంబులఁగొనునేర్పుఁగనినట్లగూఢభావంబులఁగొనఁగనేర్చి
 పాకశయ్యలరచియించుపటిమయట్ల । పాకశయ్యలనలరించుపటిమఁగాంచి
 సర్వవిద్యాపరిస్ఫూర్తిఁబర్వెలక్ష । శాభిధానంబుసార్థకమైదలిర్ప.

క॥ విద్యాభ్యాసంబుననన । వద్యప్రజ్ఞాప్రసిద్ధిఁబ్రబలికడుఁబ్రజా
 హృద్యమగుగీతతంత్రీవాద్యంబులయందుఁగన్యభావంబొదవెన్.

క॥ ముద్దులబిడ్డకునబ్బిన । బుద్ధికిమదినుబ్బితండ్రిముద్దిడుకొనిని
 బృద్ధిగనీసుద్ధిఁదలప । నిద్దుపుపైఁడికినిదావినిండుటసువ్వే.

క॥ నామూరిమికూతుర ! లో । నీకుంగలకోర్కెఁజక్కనేఁజేకూర్తుం
 గాకరమాకాంతునికరు । శాకలితేక్షణముతోడననునెడనేఁబోన్.

క॥ ఆన్యపుండునాకుఁబ్రత్యు । ధానముఁగావించివిధివిధానముగనతి
 ధ్యానాసనాదికార్యన । లానందమునొందనలిపెనాసమయమునన్.

క॥ శస్త్రమెమీరందఱునని । ప్రస్తావముగాఁగనేనుబల్కినయుష్ట

ద్విస్తారకటాక్షతి । శస్తమేయనియిష్టగోష్ఠిసల్పచుఁబ్రభుఁడున్.

సీ॥ ఏదేవమానిమహేషాదారసంచారమాగామిభూతవార్తాశిఁదెల్పు
నేతపోధనుననదాతదేహద్యుతుల్చంద్రునకొకవన్నెచాయఁదెచ్చు
నేమహానీయువీణామృదుగానంబుప్రస్తరప్రతతిఁగరంగఁజేయు
నేకృపాకలితువివేకదీపికజనలోకతమంబునిరాకరించు
నట్టిమహితచరిత్రునిన్నభినుతింప । వశమెబ్రహ్మాదులకునైనభావితాత్మ
యస్తదీయశుభంబులనరయవచ్చి । తిరిసుధీరులునద్దయాకరులుగారె.

గీ॥ స్వామిభవదీయదర్శనస్సర్వనాభి । మర్శననమస్క్రియాద్యర్చమాదృశులకు
శాశ్వతైశ్వర్యసంపద్యశఃప్రకాశ । సాధనంబుటాశ్చర్యచర్యయపునె.

క॥ వెదకఁగఁబోయినలతత । తృదములనేఁదగులుకొనువిధానంబుననా
రదభవదాగమనంబది । మదనేకభవాత్తసుకృతమహిమంబుగదా.

చ॥ ఇఁకనొకకార్యమున్నయదియెక్కువయక్కటికంబుఁబూనిచే
యకవలదయ్యకప్రకరుణాకరమీకెఱిఁగింతుమాకుమా
తెనుకకలార్థశాస్త్రములరీతులనేరిమిమీరగానశా
స్త్రకలితబుద్ధియయ్యెనలరంగరుణింపుముదారనారదా.

క॥ మానితవీణాగానా । నూనరసానుభవవైభవోదారుమహా
దీననిధానునిన్నుం । గానియొరుంగానముజ్జగానననంగన్.

క॥ నిత్యాభ్యాసనిశితపాం । డిత్యముగలవారుగీతనిరతిఁగనరెసా
హిత్యంసంగీతంభా । రత్యాఃకుచయుగళమనుటరంజిల్లెఁగదా,

ఉ॥ రాజలలామభూజనపురంబులమాదృశులుండఁగాదుసం
పూజనతోడమీదృశులుబోలఁగఁగోరినకోర్కెఁదీపకతే
యోజఁజరింపరాదుసమయోచితరీతినినీతనూజసం
యోజితగీతవాద్యవిభవోజ్వలఁజేయుదునంచుఁజెప్పితిన్.

సీ॥ పాలునీరునుగూడిజాలువారినగీతిగాత్రతంత్రీస్వరమైత్రిగాలఁ
బచ్చకర్పూరంబుపల్కులారెగ్గడిపోల్కివిప్పుగీతికలుప్పతిల్ల
ద్రాక్షాఫలాంచితవ్రతతిస్తాకెదుమాడ్కియాలాపసంపదలావరింప
నైక్షవదండనదృక్షమైపర్వపర్వంబునరాగరసంబుబర్వ
మాకులిగురింపఱాలుగరంగమనసు । పల్లవింపఁగనమృతప్రవాహమొలయ
మేనుపరవశమొందఁగవీనులలరఁ । బాటఁబాడఁగనేర్చెభూపాలబాల.

ఉ॥ అంతటఁగ న్నెచిత్తమునహత్తి నబల్లి నిని తైమంతో నా
చెంతనునిల్చి తంత్రులవిచిత్రతరస్థితిగీతపద్ధతు
ల్పాంతముగాఁగ నేరుచుటనస్తదనారతదివ్య నామసం
క్రాంతవిపంచికారవముకర్ణపుటంబులసోకెఁజూకమై.

మ॥ శ్రుతిసంవేద్యశుభప్రచారిహరియస్తోకప్రశస్త్యతుల్
శ్రుతియుక్తప్రమదప్రదంబులగుటన్యోభిల్లిస్వాతంబునం
గతమయ్యెంగమలామనోహరునిపైఁగాంక్షింప నెట్లోతునం
మతితోనొండొకభతనిట్లయిన నాభాగ్యంబుసామాన్యమే.

క॥ మధుపముపద్మమునందలి | మధుపుంగ్రోలుటనువిడిచిమదనములకు నే
విధమున నేగదొయావిధి | మధురిపుమీదిమదియితరమనుజులఁగొను నే.

చ॥ గతజనియందునీశ్వరునిగట్టిగనమ్మితి నేనిదానము
ల్వతములుధర్మకార్యములవారిగఁజేసితి నేనిదేవతా
హితముగభూసురోత్తముల నెల్ల భజించితి నేనియిప్పునా
పతియగువాసుదేవుఁడనిభావములోపలనిశ్చయించుచోకొ.

క॥ వాత్సల్యమొప్పరూపన | ముత్యేకఁగుమారిఁగాంచియుద్వాహవిధా
నోత్సాహంబెదనొదవబ్బ | హత్యేనుఁడొనర్చెధరవరాన్వేషణముకొ.

క॥ ఉర్విచక్రమునంగల | సర్వసృపాలాగ్రసరులసమృద్ధాపా
ఖర్వగుణములక్షీశ్రుతి | పర్వముగాకునికిఁజలముఁబర్వియతండుకొ.

క॥ జలమధ్యస్థలిస్తంభము | మెలపునస్థాపించిచూపుమేరయవధిఁజం
చలయంత్రమునంధించియ | వలమత్స్యముఁగూర్చెవీరభయదారభటికొ.

క॥ విశ్రుతతరశౌర్యరసన | మాశ్రయపార్థివకరగ్రహణసంహరణో
న్మిశ్రమకార్యవ్రజము | ఖిశ్రమసంపాదిశరశరాసములుంచెకొ.

ఉ॥ నిమలనీరపూరముననీడఁగనుంగొనియంత్రమత్యమీ
కాముకమెక్కువెట్టిఘనకాండముఁదారిచియుక్కుతేపకు
న్నేమిఁనిడుల్లఁ ద్రోయుటకు నేర్చినపాధివమాళికిచ్చినా
కూమిఁకుమారిఁబెండ్లియునఁగూర్చెదనంచునుబూనెఁబూనికకొ.

క॥ పాటిలున్వయంవరంబతి | పాటవమునననుచునెల్లపట్టణములఁబె
న్నేటలఁజూటూక్తులతోఁ | జూటన్వాటంబుగభటఝూటముఁబనిచెకొ.

క॥ అవ్వలివృత్తాతంబు | న్నవ్వముమదినివ్వటిల్లమాకుంజేజే

బువ్వకుఁ దులయపుపల్కుల । జవ్వనఁదెల్పుమని సూతుశౌనకుఁడడిగె =
క॥ కరుణావరుణాలయభవ । తరణాతరుణాబ్జపదయుదంచదయోధ్య
శరణాశరణాగతజన । భరణాభరణారణారిబలసంహరణా.

శా॥ గాథేయప్రథితాధ్వరాధికవిధాక్రాంతక్రియాధ్వంసకృ
త్కోక్తోత్పేదకయాతుధానబలభిద్దోస్తంభరాథేయమే
ధాధాట్యబ్భతదానతృప్తబుధమూర్ధన్యాయధార్థప్రథా
మాధుర్యైకనిధానబంధురసుధామాధుర్యవాగ్ధోరణీ.

మానిని.

వరసిజదశనేత్రానజ్జనోద్యానచైత్రా । పరమగుణపవిత్రాబంధురాంఘోదగాత్రా
ఖరకరజనిమిత్రాకల్మషధ్వంసిగోత్రా । వరమునినుతిపాత్రావైరివల్లీలవిత్రా.

గద్య॥ ఇదిశ్రీమద్మకుంద పదారవింద మరందాస్వాదనా సాదిత దీపితకవితా

వైభవ శృంగారకవి పల్లయామాత్యతనూభవ వివిధకథావిధానాధీనసు

ధీవిధేయ నర్వారాయా భిధేయ ప్రణీతంబైన లక్షణాపరిణయం

బను బంధుర ప్రబంధంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము॥

మైరామచంద్రార్పణమస్తు.

లక్షణాపరిణయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరఘుకులాభిచంద్రా । ఘోరికృపాతంద్రసారభౌగమహేంద్రా

తారాతారశతార । స్ఫారయశోరుంద్రరామచంద్రనరేంద్రా.

గీ. అవధింపుమునారదుండవలివార్త । బలికినట్టులమునిజనప్రవరుశౌన

కాభిధానునంగనుగొనివ్యానశిష్యుఁ | డాయతామోదముననానతీయఁదొడఁగె.

క. వనితామణిలావణ్యం | బునసునహస్రాంశమైనఁబొగడఁగనేఁజొ
లనుసరెనహస్రముఖుఁడై | ననుదెలుపఁగలాఁడొలేఁడొనందతనూజో.

ఉ. లోలకురంగశాబకవిలోకనకల్పలతామతల్లిగా
బోలునుగానిచోనఖరపుష్పములునదకోరకాళిబా
హలతికాంతరంబులునుహస్తకిసాలమృద్ధమార్దవ
శ్రీలువచోమరందమువిచిత్రకుచస్తబకంబులాప్పునే.

క. కమలాభిరమతచేనే | త్రములమరెనుహస్తములువిరాజితెఁబడా
సమరుచిసక్రతులుశ్రీసా | మ్యముఁగనెభళియారమణిరమారూపగదా.

గీ. తరుణిచేతులుభువనజాతములనేలఁ | గనలికమ్మలుకువలయావనమొనర్ప
మతినహింపకపిఱుఁదుజగతులఁబ్రోవ | నెదిరిచమదోయిచక్రంబునేదెనధిర.

క. నాగముగెలిచెంగచమని | నాగముఁగెరలింపనారునాభియుగేర
న్నాగముగమనముగనుఁగొని | నాగముగెలువంగఁగుచమునాగముగెంటె.

క. హరియైమదిమీఱఁగజడ | హరియైమెఱయన్సొగంబుహరియైతనర
హరియైసుడులడరనడుము | హరియైతగరూపమెల్లహరిమయమయ్యె.

చ. వరఘనసారతారకప్రవాళశిలీముఖచక్రరంభలం
దిరుగకగల్గహనభుజదృక్కుచనక్థులగెల్వఁజెల్వకై
శ్వరదశయాలకాళిజఘనాంగవిలాసలులీలగెచ్చెభా
స్వరఘనసారతారకప్రవాళశిలీముఖచక్రరంభలం.

ఉ. కన్నియయాటపోడుములఁగన్దానియజ్ఞేనమాచరించెఁబోఁ
గన్నులచూడ్కిక్రేశ్మరికిక్రన్ననఁగంగులుదాటిపోయెడుర
జన్నులుసన్నపుంబయఁటనందునదాగెరబూచులాడెడుం
గ్రొన్ననమోవిలేనియలగుజ్జనగూడులువిందువెట్టెడు.

చ. అనుఁగుపాలంతిజంఘమకరాంకవిలాసముఁజూపమీనకే
తనగతిఁగన్నులొప్పిననుదారనఖంబులుసూనకాండభా
సనెనఁగఁగాననంగఘనసంపదమధ్యముజెందఁజూచియీ
ర్ష్యనుబలెఁగావిమోవియలరాఁరెడునిక్షుశరాననస్థితి.

క. చెలిమిన్నకచప్రచయము | కలితవినీలజలదంబుగాకుండినని

య్యలలోఁగలమాపలుకుం । జేలువగుశ్చౌఁగారెనఱుఁజలుకంఁగలద.

క. సుందరిముఖారవిందమ । రందముఁగ్రోలందలంచిక్రందుకొనినయిం

దిందిరబృందముచందము । లందిరమైకుటిలకుంతలంబులుదనరున్.

గీ. పడఁతి నెమ్మిగమిందుబింబంబుగాని । యెడలఁజిటునపువ్వెన్నెలలెట్లువాడముఁ
గన్గలువలెట్లువికసింఁచుఁగచతమంబు । కడకెటులఁబోవువాక్కుధగ్రముఁగైట్లు.

గీ. నారితోడ్పాటుఁజేందక నారనములఁ । జిమ్మక నెముజ్జగముగెల్వఁజేయువీని
ధర్మములటంచుఁబల్కుటధర్మమతను । మోహవల్లులుగాబోలుముగుదబామలు.

చ ప్రతిదివసంబుపూర్ణతనుభావముఁబొందనిచంద్రుఁడ్రోచియీ

నతివదనాబ్జబింబరుచినంతతినంతతభాసియౌటవి

స్తృతకిరణాలిఁగ్రోలదఁజేరినవెన్నెలపుల్లుజోడునా

నతివలమిన్నకన్నుగవయబ్రపుటందముఁజూపునెంతయున్.

క. నరసిజముఖినాసికభా । సురచంపకసుమముకానిచోసుదృగిందిం

దిరబృందంబులుశ్రుతికం । దరములదరిఁజేగఁజాటఁదలఁచునెచెపుమీ.

క. మగువమొగంబుసుధానిధి । యగుటందద్రసమునలువయవలఁదొలఁగకుం

డఁగదుగనొగలందుందగ । బిగియించినముద్రలనఁగవీనులుసెలఁగున్.

గీ. గాలిఁయొక్కింతసోఁకినఁగడఁకలోఁగు । చంద్రఖండంబుతఱడంబుచాలఁజేత

నిమరఁగనుమాయునద్దముగమియుఁబెంపు । తఱ్ఱగనుకల్పిచెక్కిశృపోల్కిఁగమనె.

గీ. వదనగుహలోనడాగినవాక్కుకంబుఁ । బట్టుకొనముక్కుముంగరవలనమర్చి

మచ్చువెట్టినయట్టిబింబంబుపగిది । ముద్దుగుమ్మకుఁగెమ్మోవిముద్దుమీటు.

గీ. విద్రుమంబెంతతూఁగినబింబమెంత । ప్రాకులాడినఁబల్లవపటలియెంత

రక్తిఁజూపినమణియెంతప్రతిభఁగనిన । వనితయమృతాధరంబులోఁగొనఁగఁగలవె.

క. తరుణీజనమణివక్త్ర । స్ఫురదరవిందాంతరప్రభాతరుచిరకే

నరవిసరమ్మనరదనాం । కురములుచెలువారువిజితకుందోత్కరముల్.

క. సింధురగామినికంధర । కుంధరశంఖంబుమాటుకొనిదరపదముం

బంధముగ్గనందిమొఱలిడి । బంధురగతివెల్ల వెల్లభాతెంజుమ్మి.

క. మదిరాక్షిన్ధిజాంబూ । నదకదళీద్రుమమునందున నెయుదయంబై

ప్రిదిలినమృదులదళంబనఁ । బొదలెఁజరమభాగమతివిపులతావాప్తిన్

గీ. స్తనపర్వతస్థలంబునమొల్చిప్రక్కలవిరచాటునట్టివల్లరులనంగ

రతిఘ్ననకేతనుల్జతగూడియూగెడునూయేలకంబములోయనంగ

వలరాజుతొడయూవనదర్శమెక్కుటకమరిచినట్టిపగ్గములనంగ

సౌందర్యసరసిలోనంభవించినహస్తకమలస్ఫురన్మృణాళములనంగ
గచరుచిరమేచకాంబుదనిచయముపరితలమునందుండినించినదారలనంగ
గంఠకంబున్రవనౌక్తికన్రజంబు | లనంగలలితాంగిబాహుపులలరుమిగులు

ఉ. మారకృషీవలుండెలమిమానినియౌవనమన్వనంబున
నీటితీననాభికాసరసిమెట్టులచేరువమొల్కనాటిశృం
గారరసంబుఁబోసికడఁకంబెనుపందగునారువల్లినిం
పారెడుపూపుగుత్తులనునట్టులుచన్దవయింపుఁజూపెడుట.

గీ. సకియకెమ్మొదిచెఱకురసంబుఁగ్రోల | నాభిబిలమునవెడలిపీనకుచగిరుల
నడుమన్లునఁజనుదేరునల్లచీమ | బారనంగమీతెనొరనూగారుసారు.

క. కువలయలోచననాభీ | వివరసరోవరముడిగ్గవిరచించినన్వ
ర్ణవిలాసాంచితసోపా | నవితానంబనంగవళులునలువొప్పారె

గీ. పుడమిఁబంచాన్యదాన్యవిస్ఫురణంగనియ | నంతసంపత్తి నెలకొన్నయమ్మమిన్న
నెన్నగుముసిరిసున్నయనన్నమునని | యెన్నుచుందురుమాయగానున్నచూడ.

క. ప్రాయంపుటేటఁబాడమిన | ప్రాయస్సైకతముసుమ్మికిపరికింపంగనీ
తోయజముఖికటికాదో | యాయతమగుకలువరేకులమరంగలవే.

క. నియతిఁదగుచెలియయూరు | ద్వయదీప్తులనంటియంటిభయమంటిభరం
బయినంతనెవర్ణవ్య | త్యయమునఁచారలూడిరంభయననిలఁగూలె.

క. చెలివిక్కిలతులకైబూ | రలుదలఁపడితునియలైకరఁగిసాగితుదం
నొలిఁజేవలేవడి నెయతు | కులఁబడిమొలఁబెట్టిమొగముఁగ్రుచ్చుకపోయె.

క. మదవతిశృంగారసరసి | యదనునఁజెలువందుఁగాననతిముదమునఁద
త్సదమాశ్రయించియడుగున | మెదలెడుతామేళునాంగమిఁగాల్లోష్ణ.

క. గరితకరజరుచినెదురుక | విరిసినహేతుపునఁబులువిరులనుపేరం
బరగెందారలుక్షత్రముఁ | బొరయమినక్షత్రసంజ్ఞఁబొందిచరించె.

ఉ. ఆయెలనాగయాచెలువయాలలనామణియాసరోజప
త్రాయతనేత్రయానెలఁతయామృగరాడవలగ్నయావిలా
సాయితమూతికయాకలికియాచెలియాయలినీలవేణియా
ప్రాయపుఁదన్విగీకుఁదగుభామినికీపునుజోడుజూడఁగ.

ఉ. సారసపత్రలోచన ! విసారవిరాజితయంత్రమేయని
ధారుణి నేరికిందరముదారపరాక్రమ ! నీకుఁదక్కనీ

సూరకుభృత్ప్రయోధరవరాంతరుగోరదుగానఁగైకానం
దీరునటంచుఁజెప్పియదుదేవునివీడ్కొనెమానివేడ్కొ-మై.

ఉ. ఇచ్చటరాజపుత్రిమదిపెచ్చినప్రేమముతోడనూరుపు
ల్పుచ్చుచుశౌరిగోరిపారపాచ్చెమునాపయినచ్చియితకు
న్వచ్చునొరాఁడొయంచడలబచ్చనివిట్టారపాంచిముల్కులం
గుచ్చిననోర్వరాకగడుఁగుస్సిమహావ్యధఁదోచకేమియున్.

సీ. ఆతనిబాహులతాయతదోలికనేలతాతన్వియుయ్యాలలూఁగు
నాతనివితతభుజాంతరావాసమందేసతీమణిసుఖవాసమొందు
నాతనినిష్కళంకాంకపాలికనేప్రదీప్తాబ్జనేత్రసుషుప్తిసేయు
నాతనిసుప్రతీకాశ్లిష్టయైయేతలోదరివిహృతినంబోదమూను
నామెయొనరించువ్రతములునామెసేయుతపములునునామెయొనఁగెడుదానములును
నామెగావించుపూజలుభూమిలోన | సఖలమౌఁగాదెమిగతనిష్పలముసూడ

సీ. శ్రీకాంతుజలధరశ్రీకాంతరూపంబుఁజెన్నారఁగాంచనికన్నులేల
శ్రీనాథురమణీయనానావిధస్తుతివితతులువినలేనివీనులేల
శ్రీధరుబంధుజీవాధరామృతమువిశేషించిగ్రోలనిజిహ్వయేల
శ్రీపతిలలితసుమోపమావయవమ్ముతోనంటరాయనిమేనదేల
శ్రీవరునితోడనిరతంబుభావజాత | కేళికాపాలికాలీలఁజాలఁగలసి
మెలసిచెలువొందలేనియేమెలఁతజవ్వ | నంబదేలంచుజిత్తంబునందలంచు

ఉ. చూడదుతెప్పవిప్పిముచుచొప్పునఁజేడెలతోడఁగ్రీడలం
గూడదుహాన్యవైఖరులగూఢముగానెవరెన్నియన్నమా
రాడదుగానమైనఁగొనియాడదుపూనినలోనినెవ్వగ
నీడదుపానమన్నమునువేడదువాడదుసర్వవస్తువుల్.

చ. చెలువలఁదాఁచుమ్రాలఁదనచెల్వుఁడుకన్నులఁగట్టినట్టుచే
తులబయలంటసాచుఁబ్రతిదోచమిలాఁచుఁదనంతనవిడి
క్కులుపలుమాటుసూచుమఱిగొబ్బునలేచుఁబ్రియంపువస్తుల
వ్వలికినిఁద్రోచుభూషలిలవైచుమవేదురిదారివేదనన్.

క. పదఁపడిమదవతులందఱు | సుదతిచరిత్రంబుఁదలఁచిచోద్యంబైన
శ్మదనావేదనయొదవెనా | మదిచెదరెనాతేలియదయ్యెమనకనిగుములై.

శా. నీరంధ్రస్థితిఁగేశపాశముముడినిగ్గరిగ్గంపవానక్తిఁగ

- స్తూరీచిత్రకముంచవంశుకలనద్యాషాప్రసూనాద్యలం
కారంబుల్లరియింపవంచితభవద్గాత్రంబునంజందనో
చారప్రస్ఫుటచర్చసేయవతిచిత్రంబయ్యెఁజంద్రాస్యరో.
మ. విశదాలంకరణార్థగుంభనరసాభివ్యంగ్యశబ్దక్రియా
తిశయప్రస్ఫుటనర్వశాస్త్రీకృతినందీప్తప్రసంగంబుల
ద్రిశిలాసంచయసద్రసన్రవణతంత్రీమిశ్రనంగీతః
తశతావృత్తులుజూపవైతివినితాంతంబేమికాంతామణి.
శా. హృద్యంబౌకథలెల్లఁదెల్పుదువుమున్నెవ్వేశనెప్పాళినె
య్యుద్యోగంబుననున్నసెయ్యముననోహెయ్యందువెంతేమముం
బద్యంబుద్విజపాలికొజ్జవయిచెప్పంబూనుదానీదుధీ
నద్యోగంబదిమాంద్యమయ్యెనదియేనంరంభమోభామినీ.
మ. తలఁపంజెల్వలమిన్నమారువలవంతల్దాంతులైయెంతొనీ
తలనేవేఁగెనెచెందలేదటెనెలంతల్భూతలంబందెదం
దలకొన్నట్టిమరుల్లలంచుకొనిచింతంజెందిలోసిగ్గుఁబైఁ
దలఁగంజేయుదుధైర్యమెల్లవిడుదీదైన్యంబుసాహస్యమే.
చ. చెలియదిగాననర్వమునుజెప్పముప్రాణపదంబువంటిమే
ములలితధైర్యధుర్యులమమోఘనివర్తితకార్యవారభ
రులమనిశంబునీదరినిరూఢిభజింపఁగదాపనేలలో
పలఁగలకోపతాపములఁబాపెదమోపికఁజూపుపాపరో. అని
క. నతులిట్లతులితగతిచే | బలిమాలిననెట్టకేనిస్వకలితచేతో
గతమగునభిమతమంతయు | ద్రుతమతులై నట్టివారితోశ్రుతపఱచెకొ.
ఉ. అంతవసంతకాలమునమాత్తరసాలముకొసుమద్రవా
క్రాంతవనాంతరాలమువికస్వరజాలముపాంథకాముకీ
స్వాంతమహావిరాలముకిసాలలవగ్రననాగ్ర్యకోకిలా
నంతవచోవిలోలములతాంతచలాలికజాలమైతగెకొ.
చ. తమతమయొద్దబీజములధారుణివృద్ధికిఁదెచ్చిమున్నప
త్రములనొనంగియాగదువుదాటినఁజెల్లిడలేమిఁగాలదో
షముఁబొదువంగఁజూచితరుసంతతిగ్రమ్మరధాత్రికాదిప
త్రములనుబాటవైచుగతివ్రాలెనిలాస్థలిజీర్ణపర్ణముల్.

చ. అలవనలక్ష్మీతత్పరభృతార్థకబృందముతన్నుజేరరా
నలరిచిరానురాగముననారసికెంజిగురాకుకెంపులి
చ్చలకొలఁదీయరోసితనశాఖలుచెచ్చెరమచ్చరింపఁబ
చ్చలగుములిచ్చెనాఁజెలఁగెశాఖులఁబల్లవపాళిపచ్చనై.

ఉ. కంతునకున్నితాంతమనికాములతోనపుటెంచిమైత్రిచే
నెంతయుఁజైత్రిడండురచియించినకుంతవితానమొక్కవా
నంతలతాంగిస్వాంతమునసంతసముంగొనినవ్వఁగాననా
దంతచయంబొనాఁదనరుఁదార్కొనికోరకవారకంబొగిన్.

గీ. అతనుసాహాయ్యకమామనిచిహ్నుంబు | తావిదీవిలేటిదాటువిందు
కువలయంబుతోడపుకుసుమాళియెల్లచో | నుల్లసిల్లెఁబాలవెల్లిఁబోలి.

క. తథ్యంబుగద్విజతతశ్రుతి | పథ్యములగుభాషణములఁబలుకఁగఁజైత్రో
పాథ్యాయుదరిఁబికార్థకుఁ | డధ్యాపనఁజేసెసూక్తులతమధఃరంబుల్.

ఉ. మానుగగుజ్జుమావియనునూధవరాజసభాంతమందుమం
దానిలనర్తుకుండభినయాదికనైపుణిమీఱనర్తనం
బూనఁగఁజేయఁగాఁగిసలయోజ్వలహస్తముఁబట్టికోకిలా
నూనరవానుగానముననొప్పులతానటియాడువేడుకన్.

ఉ. సారతరంపుఁబూపుటిలుచల్లఁగదూరివనీరమాతనూ
దారపరీమళంబనునిధానముఁగైకొనిపోవఁదత్కుటీ
ద్వారగతద్విరేభభటవర్గముమారుతచోరుఁబట్టిత
ప్పారయుచున్ననందెఱిఁగియౌలఁజనంగనెమందవర్తనన్.

చ. పరమమరందముగ్గునిడిపద్మసరస్సునలాలిఁబోసిపు
ష్పరజముభూతివెట్టిసుమవల్లరిడోలికనూఁచిపెంపఁగాఁ
జెరిగివనీరమాహృదయవీధిఁబ్రయంబుగఁబూపుబంతులా
దరముననాడుఁబూబొదలదాగెరబూచులువాతపోతముల్.

చ. మధురసమాన్నిపైకొనరిమత్తిలియుత్తరులెల్లఁజూడనే
విధముననానలేకమదివేదురిపాటలఁబాడిచేరఁబో
బుధతతిమీదరేగినలివోయిమధువ్రతపాళియెంతొకా
పథముననంచరించుమధుపానులవృత్తములిట్టులేకదా.

చ. అలవనలక్ష్మీమాధవధవాగమనంబునఁబూపుబంధిరు

ల్పిలుకలతోరణంబులురుచించుమధువ్రతగీతముద్విజా
వలిపలుకుల్లలిర్పమధువారినిఁదేలికిసాలబాఱ్ఱికం
బలఁదీతమాలభాంజనమునందియమర్చెనుగుండహారముల్.

సీ. హూమాగ్నిఁబొడతేఱుధూమంబునాన్ధుకమలంబులందుభృంగములువెడల
విరజాఱుతలఁచాలవిధమునఁదరుశిఖరములపైనుండిపుష్పములురాల
నసమవనంతంబులాడెడుకైవడిఁబుప్పొడులెల్లఁదబొదుపుచుండఁ
దగుద్విజులుఫలప్రదానమందినమాడ్కిద్విజరాజిఫలదానవితతిఁజెంద
రమ్యనీరాజనక్రియాక్రమముగాఁగఁ | జివురుజూంపంబులెల్లఁదసపురుఁజూప
ధరణిఁదరుణీవరాపూర్వపరిణయోత్స | వంబుఁబురుణించియామనిడంబుమీఁటె.

ఉ. అంతవలంతికంతునిదురంతలతాంతశరవ్యథాభరా
క్రాంతహృదంతరాళయగుకాంతయుదంతమొకింతనెమృదిం
జింతయొనర్చిచెంతలకుఁజేరినెలంతలునవ్యనందనా
భ్యంతరకేలిపాల్పఱచిరావలవంతదొలంగునంచొగిన్.

ఉ. అచ్చికబుచ్చికలెఱుఁగునచ్చపుమచ్చికబుట్టముచ్చటల్
హెచ్చుగముచ్చటింపమదియిచ్చజనింపఁగనెట్టకేలకు
న్నచ్చిలతాంగిమెచ్చిజతనంబుననెచ్చెలులెల్లఁగొల్చిరాఁ
గ్రచ్చఱఁబోవఁజూచ్చెఁదమకచ్చలవారలుదారులిచ్చుచోన్.

గీ. తారకలలోనరోహిణితారహార | ములనునాయకరత్నంబుభుజగకన్య
లందుననులూచియచ్చరలందురంభ | వలెనులక్షణసెలఁగెనెచ్చెలులనడుమ.

సీ. అవలగ్నసింహంబునరసినివ్వఱఁదడంబడుమదేభమనమందగతివాదల
రమ్యనాభీమృగగ్రాహిగర్తముఁగాంచియడలుసింగమనమధ్యంబుగడల
ముఖచంద్రుచికివిముఖమయియొగయుచక్రములునావక్షోరుహములుదోఁగఁ
జన్నుఁగొండలువీఁగియన్నరాపిడికోడిదొఱలెడిధరణి నాఁబిలుఁదులూఁగఁ
గుటిలకుంతలజాలంబుకొమరుఁజూచి | తొలఁగుమృగములనంగఁజూపులుచలింప
నూర్పుగాడ్పులరాఁకలకులుకుచినము | లనభుజములూడవెడలిరయ్యలరుబోండ్లు.

సీ. కైలాసశైలంబుఁబోలిభృంగీచ్ఛానటద్భ్రమరాధిపాడంబరంబు
నందనంబునుచోలిమందారకల్పచందనపారిజాతసంతానసాంద్ర
మాహితాగ్నిగృహంబుననుకరించిమహాఫలప్రసవవిభూతిలాలితంబు
స్థానీయమువలెమాధవపూజనాద్విజశ్రుతిరసాయనవాక్యశోభితంబు

పుండరీకాక్షుపాదంబుఁబోలివిశ్రు | తామృతరసప్రవాహమైయమరిమానీ
నీవితానముదరిఁజేరఁబోవుదారి | మానసానందమొనఁగెనుద్యానవనము.

సీ. కాదఁబములనొక్క కాదంబగామినికాంచనంబులనొక కాంచనాంగి
పున్నాగములనొక్క పున్నాగసాభికశ్యామాసుమంబులశ్యామయొకతె
పాటలంబులనొక్క పాటలగంధిక కేసరంబులనొక కేసరరద
కర్ణికారములొక్క కర్ణికాకృతికర్ణబంధుజీవములొక బంధుజీవ
తిలకలతికాంతములనొకతిలకనాన | వజ్రపుష్పప్రచయమొక్కవజ్రనఖర
త్రుంచెఁడునిచెనురాలిచెఁద్రోచెవ్రాల్చె | గిల్లెఁగోసెనుగీటెనుజల్లెనెఱుపె.

చ. వనిఁజెలిఁబిల్వగోగువిరివ్రాల్చిననోర్తుకవక్త్రమెత్తఁబా
న్ననలునించెనోర్తదిగనఁదిలకంబిగురించెనోర్తువి
తనునగఁబూచెఁగాంచనముదానికిరంజలియొర్తుబాడఁజేం
కనమిగురించెఁగేసరముకామినియొర్తుకయూఁచఁబూచెఁదాట.

మ. అబలాచూచితెమల్లి నానొకతెయ్యెయ్యంబూచినీలోత్పలం
బుబలామాటెదవేమి నానొకతెచేఁబొందించికెందమ్మిమ్మె
బ్రబలెన్నామఱియొర్తుమైప్రభలుబర్వం గాంచనంబున్నచ
న్నిబిడభ్రాంతికొకర్తునవ్వనిరవాందెన్కల్లియైయవ్వనికా.

సీ. అతివనీవాక్కమాటాడవేయనిపల్కఁబదమెత్తిగంతులువై చెనొకతె
యొక్కతెలతయెక్కియూచుమోయన్నంతఁగొమ్మమీఁదనొకతెయొమ్మివై చె
వనితనాకామోదవాంఛగల్గెననంగవెన్నునఁజలుచెనువెలఁదియొకతె
గెంటుమీయూర్దిజంబంటె నానొక్కర్తుపొలఁతిపల్లూడింపఁబోయెనొకతి
యొక నెలఁతయంబరంబుముట్టకుమనంగఁ | బొడుగఱివిగానగగనంబుముట్టనీకు
నేర్పుగలదేమి నేనంతనేరననియె | నొక్కరితమేలములఁబూనియువిదలందు.

సీ. కరిరాజయానయొక్కరితడగ్గఁగఁగేసరిమధ్యయొకతెపూసరినివినరె
దుహినాంశుముఖినోర్తుమహినిఁద్రోయఁగనొకయహిరోమరాజిదానిహతిఁజేసె
శుకవాణులిద్దఱంశుకకర్షణముసేయనొకసాంకవ మోదవికృతిఁదీర్చె
జంచరీకాలకసంచలింపఁగనొకకాంచననానపూల్పొంచివై చె
మదనసామ్రాజ్యలక్ష్మినాకొదవెననుచు | ముదితయననొక్కతల్లిసీమదముబోవ
నదుముదునటంచునుగ్రతఁగుదురుకొల్పె | గుసుమనిచయాపచయకేలిఁగొలుగునంత.

సీ. కౌశికరంభలుగలిసియుండెనుజూడుకౌశికరంభలుగలియుటరుదె

పల్లవా ప్రినిగొమ్మలల్లి యుండెనుజూడుపల్లవా ప్రినిగొమ్మలల్లుటరుదె
పున్నాగమహిళా ప్రిపానఁగియుండెనుజూడుపున్నాగమహిళా ప్రిపానఁగుటరుదె
గణికాప్రియకయోగమెనసియుండెనుజూడుగణికాప్రియకయోగమెనయుటరుదె
యదిరమాధవలక్ష్మీశుభైక్యముగను । మతివమాధవలక్ష్మీశుభైక్యమరుదె
యనుచునర్కోక్తిచాతురులెనయనాడి । వనజలోచనలరిగిరవ్వనమునందు.

గీ. పుష్పవతియైనకొమ్మనిప్పొలఁతియంటె । మీరలంటకుండనియోర్తుమేలమాడ
నతివనీవరజోవతివైతివనన । మరసికొమ్మనిపుప్పొడిఁబఱపెనొకతు.

చ. మగువలుమూగిసాఁగనొకమానినిమాటికి నేఁగిలోఁగిబా

గుగలరసాలదివ్యతరుకోటరమందునడాగదానివ
జ్జగనరుదెంచియోర్తుకలన తరుకోటరమౌరపూచెనం
చుఁగలికిగోళ్ళుగిల్లనదిజూత్తిలఁదన్నిననవ్విరెల్లరుకా.

సీ. ఏలాలతాతన్వియేలాలతలుజూతువతివ నీబాహుసామ్యంబుఁదలఁచి
దాడిమీఫలములోచేడె ! కాఁతువదేలవెలఁది ! నీవత్నోజకలనఁదలఁచి
చానరో ! యేలప్రసూనరాశిఁగనుదుగరిత ! నీనఖరనైఖరిఁదలఁచి
జలదవేణి ! కిసాలములనేలజూచెదుపడఁతి ! నీపాదసంపదఁదలఁచి
ప్రమద ! యేలవిలోకింతు భ్రమరకముల । రమణి ! నీదుకటాక్ష విభ్రమముఁదలఁచి
యింతి ! కుందములఁగనెదవేలచెలువ ! । నీరదంబులఁదలఁచియనిచనిరవల.

సీ. తమచన్ద్రవకుఁగవయమరునియ్యవియన్నకోర్కెఁదియ్యనిపండ్లఁగొన్నిమెక్కి
తమచేతులకుఁదులయమరునియ్యవియన్నకొమరొప్పఁగాఁ బల్లవములఁజేర్చి
తమనఖంబులకు నఖములియ్యవియటన్నతెరుపునవిరువేర్చితురుముననిడి
తమభుజములకునమములియ్యవియయన్న చెల్వనవల్లరుల్యేతనిమిరి
తమవచోమాధురికి నరిదగునివియను । పోలికనుబూపుఁదేనియట్టున్కిఁద్రావి
తమకటులకివిభటులనఁదనరినట్లు । పుప్పొడులతిప్పలెక్కిరప్పుళ్ళుబోండ్లు.

సీ. మిత్రమామరుజైత్రయాత్రైకైత్రైత్రుఁడుత్రస్తరసేర్చునస్త్రంబులనఁగ
వనదేవతలతోడఁదనరిపొందొనరింపఁబఱతెంచుదేవతావనితలనఁగ
మదనమోహనమూర్తిమదిమోహపడరతివహియించుబహుళవిగ్రహములనఁగ
నామనిభర్తరాఁబ్రేమమైనెదురుగ వనలక్ష్మీబంపెదుబలగమనఁగ
మదనమాయాప్రపంచమీమహిమమీటి । మహికిదాడివెడలిమిత్రమందిరమున
విడిదిఁజేసెనొయనఁగనావెలఁదులెల్లఁ । బ్రేమవాటిల్లమెలఁగిరారామవాటి.

- ఉ. ముందరమందమాగుతము మోదముతో నెదురొటయొప్పెనో
సుందరులార ! మీరలసిసోలితిరిందులకేఁగుదెంచిమా
యందలిప్రేమనంబువులనాని శ్రమంబెడలించి కొండటం
చందఱిఁబిల్వంబంపెడు నరోంతరమాభటకృత్యమోయనన్.
- సీ. కల్కిపల్కులవగఁగుల్కుతీరుపుఁదీరఁగోరెనారాచిల్కబారుసేర
గానంబులకు మదినానందమొందినేర్పెనయుటకట్లకోయిలలుడాయ
మొయితావిఁజవిఁజూడమెలపునఁగలిసెనానలసానిలములుమేనలమివెలయ
నడలబెడంగువెంబడిపాలుపడఁదోడఁదొడఁబడెనానంచలడుగుఁదొడర
ముంగురులరంగుఁజేపట్టమునరెననఁగ | గండుతుమ్మెదపదుపుమొగంబుముట్టఁ
గైశ్యసేవలుసేయంగఁగదిసెనాను | యూరములువెన్నునంటనయ్యవివలలి.
- సీ. కాదంబమడలునీగతి కోడికొమ ! కాదుతరుణి ! నీకైశ్యకాదంబినిఁగని
నీకుచస్థితీకేఁగుఁగోకంబునకి ! కాదువనిత ! నీవక్త్రచంద్రునకునులికి
యశులూఁగునీముంగురులమెచ్చిచెలి ! కాదునకియ ! నీనానకాంచనముఁగాంచి
చిల్కనీపల్కులకుల్కుఁగల్గిరో ! కాదుముదిత ! నీసాంకవామోదమలమి
గంధగజయాన ! నీయూర్పుగాడుపులకు | గంధవాహుఁడు తొట్టిలుఁగాంత ! కాదు
నీదుకీల్పంటునీలఘణిభ్రమమున | నంచుఁబ్రశ్నోత్తరములిచ్చుకొంచునరిగి.
- గీ. అమలకమలానుషంగమోదమునను, భ్రమ | రాభిహితవృత్తి, హంసవిహారకలన.
హరిహరహిరణ్యగర్భులహరుపుదొరయు | సరసిఁదరిసిరిసరగబిత్తరులు తరలి.
- సీ. వైవలకైశికల్పతపత్రవక్త్రులుచక్రవాకస్తనులై నకతకటు
లావర్తనాభికలండజనేత్రల్కరాళగామినులుమృణాళభుజలు
కంబుకంఠరలుసాగంధికామోదలుమకరజంఘికలుకూర్మప్రపదలు
విద్రుమాధరలలవీచికావళులశీఘ్రమరకల్కేనరరదనవిసర
లపువిలాసినులేతేరనరసిసరసి | రమణనామోదరసతరంగములుపొంగ
భ్రమరగానముతోద్విజప్రతతినొఱసి | సరసనెదురయ్యెనిదిబంధుసరణిగాదె.
- చ. అదెకనుసారసాశులాలయంబరచక్రములాక్రమింపనీ
ర్వ్యదవిలిచెందెడుంభవనజాతములన్వడిరాజహంసముల్
మదవతి ! సారసాశులలమంబరచక్రములాక్రమింపనీ
ర్వ్యదవిలిచెందరే ! భువనజాతములన్వడిరాజహంసముల్.
- చ. పొలుతుకచూచినావె ! దరిభూజనులెంతయునాశ్రయించిన

త్ఫలదళసూనసంతతినుదారతగ్రముశ్చునుండె, నీమది

స్సొలయుదువితమాత్రసరసుల్లదజీవనదాతలెందునె

చ్చేలి! కమలాకరస్థలులసిద్ధములౌగవిలోకయోగముల్.

మ. భళి! పదాగ్రంచిత చక్రయుక్తిబొలిచెన్వైకుంతముంగోలికా

దలకాస్థానముభామ! శంఖమకరోద్యత్కచ్ఛప్రపాప్తి, నె

చ్చేలిశృంగారరసాచ్యుతస్థితినిబొల్చెన్ ద్వారకారీతిగో

మలియభ్రంబపురాజహంసఘనసమ్యగ్వ్యతిచేజూచితే.

చ. అనితమలోననాడికొని, యానరసీప్రవిలాసముంగనుం

గొని, యనుమోదముంగొని, తగుల్కొని, చెల్వలుచల్వలెల్లజే

కొని, రణవంబులూడ్చికొని, కోరికనొందొరుచెట్టబట్టినె

క్కొని, దరినిల్వబొల్చెదమకుంబ్రతికక్షవహించిచాయలున్.

[ద్రుంచే

గీ సమదగజయానయోర్తుతోయముగలంచె | హిమమయాఖాన్యయొకతే పద్మముల

జలదవేణియొకర్తుహంసలనడంచె | జంపకానూదయొకతళిచయమునొంచె.

చ. ముదీతయొకర్తుతోయమునమున్గినైపయిదేలుకేశము

ల్గదవతియోర్తునాచనుభ్రమందనయీదుటకడ్డటంచుజే

గొదగొనిలాగలోవెదకికోమలిపాదముమునదంబులం

బొదువంగనక్రభీతిదిగబోవదుతానెవరెన్నిజెప్పినన్.

చ. వనితలుకంతదఘ్నమగువారిమునుంగనహంతరంబులం

దనరెడుమోములన్విమలతామరసావళియంచుమానసం

బునభ్రమజెందిభృంగతతిమోదమునస్కంధువానునానప్రా

లినెమకినానచంపకములీలగనుంగొనిపాటుభీరుతన్.

చ. కలకలనపువ్వుచున్విపులగంధగజౌధిపయానయొక్కత

వ్వలవలనొప్పుకర్జమునెవంబిడిదాపునకేగిమేలమా

పొలతుకపైజలంబునమజాలజలంబులుదోయిలించిమో

మలమగజల్లబోనడుమనంగనయోర్తదిచిమోగ్రమృగన్.

సీ. పదములదేలించిమదవతులీదుచోసరసెల్లనెట్టిదామరలుగాగ

జేతులబైకెత్తిచేడియలీదుచోమడువంతటమృణాలమయముగాగ

ముఖదృష్టిగాన్పింపముద్దియలీదుచోజెరువెల్లగల్వలచెల్వుగాగ

గచములుగన్పట్టగామినులీదుచోగొలనెల్లగలితవైవలముగాగ

- చేలికిలబడియూచుచో వెలెడులెల్లఁ | గొలఁకుకుంభస్థవంబులకొలుపుగాఁగ
జూపఱకునచ్చెరువుమదిదోపవార్చి | హారమొనరించిరింతులవ్వారిగాఁగ.
- సీ. ఓలసీకిడుదుసుమీలతాతన్నినా కేలయావార్లంటిచాలునీకు
నోలఁజూపుదురమ్మ బాలయీవేళనా కేలూనులోనింతజాలుకొ నెదె
జాలమాపిల్చులోఁగొలఁగావలెఁగానివాలునీకన్నయానీలవేణి
చాలునన్నెవ్వారుదూలింతురే గోలకూలంకషప్రజ్ఞలేలబేల
యోలయోలయిదేయోలయోలయోల | యోలయూలయటంచునవ్వేళనూళిఁ
గేలుసారింఁచికుంభిసీలీలఁదూలి | యోలలాడిరిజలకేలిఁగ్రాలుగఁట్లు.
- చ. సరసిచెలంగెనొక్కయెడఁజర్చితచందనకర్ణమాప్తిని
ర్జరనదిమాడ్కినొక్కయెడసంశ్రితకజ్జలరేఖలన్నిపా
కరతనుజాతకైవడినొకస్థలిహారిహారిద్రభావిభా
స్వరతసరస్వతీప్రతిభసారసనేత్రలుక్రీడనల్పఁగఁ.
- చు. వనితాక్రీడసిఱాసి తారుణసరోజోతోత్పలప్రాతక్పరి
తనతొపంబుసరోవరంబునలుసంతంజెందదత్యాశఁద
త్తనుభరాగ్రధరపద్మరాగ, రదముక్తా, హానహీరాప్తికై
ధనమూలంబుజగంబులన్నపలుకుల్తధ్యంబులూహింపఁగఁ.
- గీ. అమృతనిధియోటఁబాడతేలునమృతకళలా | శరధిగావునవెడలెడుమరుశరములా
హారివాహమపుటవెలువడుమెటుములా | యనఁగనరసీతటముఁజేరిరజలలెల్ల.
- గీ. ఇటులజలకేలిఁజూలించియెలమివేలయఁ | గొలనిమాలములోని, కుకూలములను
మేల్కిమీఁతెడితోడపులమేనఁగొడిగి | యపగతశ్రమలైచనునానఁదపుల.
- క. అళియళికోకముకోకం | బలయాశుగమాశుగంబుహరిహరికుముదం
బులుకుముదంబులుశిఖిశిఖి | యలివేణికినయ్యేమననిజొస్తాహరిచేఁ,
- సీ. శుకపికశారికానికరారవముకర్ణపదవికిశరపరంపరలుగాఁగ
సరసవిలాసకిసాలయజాలంబు స్మరనిశితాసిపంజరముగాఁగ
దక్షిణక్షౌరభృద్యనస్రదుపుషదశ్వశాబముల్విషగుశుచ్ఛములుగాఁగ
నుత్ఫుల్లమల్లీముఖోల్లసద్వల్లీసుమాశులు హృదయశల్యములుగాఁగ
రహిసమస్తప్రసూనవిస్త్రమధుర | సప్రమత్తపుష్పంధయజాతనినద
ఘూణవిహరణలుతుపాకిగుండ్లుగాఁగ | మనస్కంధోద్రేకమెడలేకమదిగుదింప.
- సీ. కేకలరాకొట్టుకేకిరాకాశివాకట్టుక ప్రపుబూడిఁబెటరమ్మ

- సీ. అంజనకుంజరమంజులగండసమంజసగైరికపుంజమనఁగ
నపరసాగరతీరవిపులారుహతిప్రవాళలతాప్రరోహళియనఁగఁ
బ్రత్యజ్ఞహీధరప్రస్థతటస్థప్రశస్తరత్నద్యుతిసారమనఁగ
రవిరయధావితరథహరిఖురపుటోద్భూతదరీశోణధూళియనఁగ
వరుణహరిదీశ్వరమణిగోపురవిరాజ | దరుణపల్లవతోరణస్ఫురణమనఁగఁ
గాలచిత్రకరాలయగతకుసుంభ | వననమనసాంధ్యరాగంబువన్నెమీటె.
- గీ. విరహిణీపాంధసందోహవిజయయాత్రఁ | గోరివెడలినలయశంబరారిసౌరు
మీఱవిడిసిననీలిగూడారమనఁగఁ | దమముబహుతమముగదిగంతములఁగ్రమ్మె.
- గీ. సాక్షుఁజల్లిప్రదోషదస్యుఁడునిజొంబ | రమణిహరణంబొనర్పఁదత్కృమముఁదెలియఁ
దలఁచిదినలక్ష్మివైచినతస్కరాంజ | నమ్మనాఁజిమ్మచీకటిగ్రమ్మికొనియె.
- గీ. రాజుబయలఁగొల్వొంటకురాజదభ్ర | కాయమానమునఁదమోనికాయమనెడి
నీలిచాఁదినియమరించివ్రేలనిడిన | పూపుచెండ్లననుడురాజిపాలుపుమీటె.
- చ. గగనవనీప్రదేశమునఁగాలమృగేంద్రుఁడుదీణఁపంచశా
ఖగతమహానఖంబులనఖండపరాక్రమలీలఁజెండివై
వఁగఁదిమిరద్విపాధిపవిభాస్వరకుంభసముద్భవంబువై
తగఁగనుపట్టుముత్తైములతండములోయననొప్పెఁదారకల్.
- చ. తనప్రియుఁడైనచంధురుఁడుదాఁజనుదెంచునటంచునెంచియా
మినియనుభామినీమణితమిస్రముఁగాటుకఁదీర్చిచెందొవం
జనురుచిఁగుంకుమంబునిచిజొనగుతారలఁబూలఁదాల్చినం
తనఁగడుమూలమంగమునఁదార్చెననందగెఁబాండిమంబొగిన్.
- గీ. అంతరిక్షమహేంద్రసభాగ్రసీమ | గూమినీనటిచటులనాట్యంబుఁజూప
సమయమనుమేళనాయకుఁడమరనెత్తు | తెలితెరయనంగధవళిమవెలసెదివిని.
- చ. కలువలతేఁడుపూపువిలుకానికిఁదోడుతమంబుసూడుతే
నెలఁతుకవేఁడ్కుకాఁడునలినీసుమపాంధపుజోడుదేవతా
వళిఁదీనుకూడుమేల్కళలపాళికివీడుతలోదరీముఖం
బులకిలనీడునత్పటలిఁబొందెడువాఁడుదయించెఁదూర్పునన్.
- సీ. అమరావతినిశచీకమలలోచనచేతఁదాల్చినతెలిమహతాబసంగ
వేలుపుగమియేటిపెందెఱలంబుఁబెంపొందినవెలిదమ్మిపూవసంగఁ
బ్రాచీదిగంగనాప్రాంధత్కచమునఁజేర్చినతెల్లచేమంతిచెండనంగ

ద్వితీయాశ్వాసము.

బృందారకేంద్రరాజ్యేందిరామణికైఁగూర్చినముత్యాలగొడుగునంగఁ
బంచబాణుఁడుజగముగెల్వంగఁదలఁచి | కైరవాదికమాగఁగణగణనికషణ
ణంబుఁ బొనరించుహీరశాణంబనంగఁ | జంద్రబింబంబుబొడసూపిసాంద్రరుచి

మ. విమలాంభోదపదవ్యవస్థిత సుధావీచీప్రచారఘట
ద్యుమహాద్వీపవతీప్రతిస్ఫురణనుద్యోగించుచుం గొముదీ
సముదాయద్యుతిరోదసీకుహరమాచ్ఛాదింపఁజూపట్టెది
క్రమదావృత్తకుచద్వయీపరివృతతౌమాంశుకంబోయనన్.

వ. అంతట.

సీ. అనమమాగఁగణగణమదరంటిబరువెక్కభూషణంబులుమేనఁబొదువఁబోదు
చంద్రబింబముముందుచక్కినున్నటులుండనిల్వటద్దంబులోఁజెల్వఁగనదు
రోలంబగుణమునిరోధించివెంబడవేణివైచికొనంగవేడ్కపడదు
కోయిలరాయిడికొలకొలచెవిసోకమారుమాటాడఁగమనలఁబోడు
చందనానిలములుమేననందడింప | నవ్యచందనచర్చయొనర్పఁబోదు
చెప్పనేటికియాకృతిదప్పఁగలికి | చెటుకువిలుకానిబారికిఁజిక్కిసాక్కె

సీ. ముక్కెరముతైంబుమొనసినీలంబయ్యెనిట్టూర్పుగాడ్పులనీరుడించి
ఎడఁదఁబూసినగందవాడికందికస్తూరికాపంకమయ్యెలోఁగాకఁదాకి
కనకతాటంకములినుపకమ్మలఁబోలెనెక్లఁబాటినచూడ్కిచుట్టుదవిలి
యెట్టగల్వలుసెజ్జనిందీవరములయ్యెవిరహజ్వరముమేనవిరియఁబాటి
తలఁదవులమేనఁదాల్చినచలువనీలి | వలువయ్యెనువేడిమిపయికిఁబొంగ
యతివయంబురుహంబకాయత్తచిత్త | యౌటనంబురుహంబకాయత్తగాడె.

సీ. తనువునఁబన్నీటిచినుకులుచినుకఁగసురసురమనియింకిసొక్కిపోయె
గబ్బిగుబ్బలనుముక్తాహారములువ్రేయఁజిటచిటచిదురులైచిట్లబాశె
నొత్తుగమెయినిండమెత్తి నగందంబువడికుతకుతయనియుడుకువట్టెఁ
గర్పారకస్తూరికామిశ్రపంకంబువేటెత్తియంతటబీటవాసెఁ
జల్వవెదచల్లుచెంగల్వనరులుగప్ప | వత్తులైతెప్పపాటులోవాడుదేతెఁ
జల్వఁబైఁజేయలోవేడిచనునెరోగ | మొకటివైద్యంబొకటియంటప్రకటమయ్యె.

సీ. మంచిగందపుముద్దలంచుసున్నముదెచ్చిమెత్తుదురేమేనమెలఁతలార!
పన్నీరనుచుమాయఁబన్నిక్రాగిననూనెఁద్రిమ్మరింతురెముద్దుగుమ్మలార!
యలరులపాన్పనియగ్గిగుండంబునఁబడఁద్రోతురే? నన్నబడఁతులార!

- కర్పూరదామముల్పింతుమనిసర్పసంతతిగూర్తురేనకియలార!
 కండచక్కెరయనినాభియుండందెచ్చి | పెట్టవత్తురెనానోటవెలందులార!
 వలదుమునుకిన్కయనివారివదరిమదన | వేదనామాయమానయైవేంగివెలందె.
- క. కలువలచెలిమేలిమివె | స్నేలలనలజ్వాలలపుటనెలతయలరతేగ
 న్నులువిచ్చితెలిసిచెలువలర | గలిసియుపాలంభనంబుగగావించెనిటుల్.
- చ. కువలయబాంధపుండవనికోవిదులందటువల్కుచుందురెం
 దవిరతమిత్రసంగతవిహారములేదనుమాటటుంచుసూ
 ధవళమయూఖసంతతముతముగ్ధలదాయవేయైతివీపుభా
 వవిహృతినెంచరాత్రిచరవర్తనమెల్లనుదెల్లమయ్యెగగా.
- క. వెలుపింపబోయివెలుచిన | తెలుగుననీపుండమోహృతియొనర్తునటం
 చటిమితమోపహృతుడవై | పటివోపుటదెలిపెజుమభువనజాతారీ.
- క. మిత్రుడుశుచియనిఖరతా | పాత్రులరవిపావకులనుపాసించివియో
 గత్రాసమొనంగుదుపుడు | రైత్రవికృతఫలముజూపమానునెచంద్రా!
- గీ. మొదలజలివెలుంగనమొనసినత్సంగతి | జెలఁగిపదపవేంగివెలుంగవైతి
 చంద్ర? చాలుఁజాలుఁజదువంగవైచిన | నున్నమలియుఁబోయెనన్నయట్లు.
- శా. ధాత్రిక్ ధాతమహేంద్రశేఖరుడవై దర్శింతువంచుంగదా
 గాత్రాక్రామితపాండుయక్షమయరోగక్షుద్రబాధావిధా
 పాత్రుంజేయుటయంతమానపుగదా పాంధప్రభేదంబునీ
 యాత్రంబేల? యడంగుగృష్ణసమయప్రాప్తిక్షపాధీశ్వరా.
- సీ. సోమాభిధానంబుసాంపాండుటకుమహార్యాభిముఖ్యవిహారమందినావో
 రాజాభిధానంబురాజిల్లుటకునెల్లకుజనులయభివృద్ధిగుంచినావో
 విధుసమాహ్వయముశోభిల్లుచుండుటకుసత్సంతతిసేలంగఁజాలినావో
 జైవాతృకాభిఖ్యసవరించుటకుఁబ్రతిమానంబుక్షీణింపమానినావో
 పేరుమాత్రముచేనేతిబీరకాయ | చందమొందితివందేనిజర్చనేయ
 నీమహావర్తనంబుపయోముఖవిష | కుంభతుల్యంబునుమిక్కినెక్కొనిమృగాంక.
- సీ. దర్పకుండన్నట్టిదర్పమాత్రమెకానియుగ్రునిసుతయునోర్చితేమొ
 సౌందర్యమూర్తియన్సంజ్ఞమాత్రమెకానియలయనంగస్థితచలచితేమొ
 కామప్రవృత్తిచేగర్వింతువేకానిమదనవిభ్రమమునుమఱచితేమొ
 - విరివిల్లుగలదనివిల్లునీగెడుగానిమధఃపానగుణవృత్తిమానితేమొ

- యద్దిరానీడురీతివ్యత్యస్తమయ్యు | జగముగములనుజగజెట్టితగవునందగి
మగువలనెపగఁబూనినెవ్వగలఁబెట్ట | సాగితివిచాలుఁదగవోరిశంబరారి.
- సీ. పలుగాకిమూకలోవలమెలఁగెడునట్టిగండుగోయిలబలుపిండుదండ
కుజనులనేలుసహజకళంకియగునిశానాధుఁడెంచఁబ్రధానవరుఁడు
వృధులతరపలాశివృత్తియౌజాతివిరోధిచైత్రకుఁడుసేనాధికారి
గరధరకులముతోసరిపొత్తుమనుమందుఁడైనప్రభంజమఁడలశతాంగ
మకటయిటువంటిదుష్టబలాశీఁగూర్చి | పాంధభేదావిధానంబుఁబ్రబలఁజేయు
కఠినచిత్తుఁడవగునీకుఁగడుదయాప్ర | వృత్తివత్తిఁంచునేలోనవిషమబాణ.
- చ. త్రిభువనసంతతావనరతిందగుపంకజనాభుఁడౌరమా
విభునకుమాధవాహ్వయమువేడుకనొప్పెడుఁగానిచుస్తరా
రభటినిబాంధనారులనిరంతరమార్తియొనర్చునీకిడ
న్సభలనుసారమేయమునుసామజమన్నటుసూవసంతమా.
- క. మిగులద్విజహరిగురుత | లృగమధుపస్వర్ణచోరులనుబొందికసే
యఁగఁబంచమహాపాతకి | వగునీపాంగెల్లకాలమలరునె? చైత్రా.
- క. ప్రబలగతింగుజనులవలె | నబలావళినలఁతురేమహాబలులెచ్చో
నబలావళిపైఁబగఁజే | యబలానీబిరుదుదగెమహాబలబలమై.
- గీ. ఒడలెటుంగఁబడకయుండుమీకొండేమి | దెలియుమదనమధ్వనిలముహూర
పుట్టుగుడ్డుమీకునెట్టాండుగాన్పించు | శుకవిసీలకంఠపికముహూర.
- క. అనివనితామణులలల | క్షణతోడంగూడయాడికలతాపంబా
రనికతననలుకదీరక | మనసిజబలములఁదలంఁచిమజలస్కంఠలక్షా.
- సీ. జ్ఞానైనచానమోక్షైనఁజూడకనేచఁజందమా యిదిసీకుఁజందమామ
మగువలతలమిన్నమాటలైననువినకీరసమూనెదేకీరరాజ
సుందరివాళారుచూపైనఁజూడకింతేటికేయేచుటతేటిజెట్టి
యంబుజాక్షిస్వరూపమైనఁదలంపకసంచలింపించెదేపంచబాణ
కందుఁజేందినమరుబంధమందిననిజ | వృద్ధిలేకున్నదేహముపెటిలిచెడిన
మఱులఁదలయెత్తికొంటిరిమానహీన | జనులకిలలజ్జకొంచెంబయిననుగలదె.
- వ. అని.
- క. ఎంతయునిందించిననొ | క్కింతైననుగఁతుతాపమీఁగమినిభయ
భ్రాంతలయప్రార్థనావద | నాంతరములుపలుకసాగిరిరంతటకాంతల్.

చ. అమృతమయత్వముంబరమహంసహృదంతరయోగరీతిన
త్సమవనమత్యనంతపదసంస్థితఁగన్తోనికాదెధాతనే
ర్పమరనానర్చనవిధుసమాభిధగానజనోపతాపసం
భ్రమమెడలింపనీకుసరివత్తురెడైవములుత్పలప్రియా.

ఉ. కూడఁగరానివారిసమహుత్తుపుబాపురువెంతొమైత్రిమో
మోడకనీదుప్రోడతనముంగొనియాడఁగనెవ్వఁడోపునీ
తోడనెదిర్చెనెవ్వఁడిలఁగొల్లియునీవలలోనఁజిక్కకీ
రేడుజగంబులంగలిగెనేయొకఁడైననుబూపువిల్తుఁడా.

సీ. సకలలోకత్రాణనంభ్రముఁడైనజనార్దనస్వామిజనకుఁడుగాఁడె
సంపత్సమృద్ధ్యధిష్ఠానదేవతయగుజలజాతగేహినిజననిగాదె
యధికవిభ్రమవదాన్యాగ్రేసరోత్తమఖ్యాతిదుగ్ధాంభోధితాతగాఁడె
తతచతుర్దశజగద్రచనాప్రవీణతాభ్యాసియైనవిధాతభ్రాతగాఁడె
శోభనారంభగర్వైభవాభిరామ | భోగిజంభారిసీపితృపు్యండుగాఁడె
యట్టిసత్కులసంజనివైననీపు | సరవిసామాన్యఁడవెదయాసదన ! మదన.

గీ. వినుతనానాగమసమగ్రవిగ్రహుండ | వమలసుమనోరతుఁడపువియచ్ఛరాః
నప్రచారుఁడవగుదువనారతంబ | దెంతయొకచాననేలవసంతనీకు.

చ. భరణిజగజ్జనంబుపరితాపభరంబెడలించిసౌఖ్యమీ
యరహివహించియంతబహిరంతరపాశులసేవయైవిభా
స్వరగతిఁబ్రాణపంచకమొసంగిమెలంగెడునీదయారసం
బిరుళుగనెన్నశక్యమగునేమముబోంట్లకుమందమారుతా.

గీ. అనిశసన్మౌగవర్తననెనసిదివ్య | ఫలరసాస్వాదివైరామపదముస్కరణ
సేయుచువిరాగివైకానఁజెలఁగుచుండు | శుకసమాహ్వయసాటియెచోచ్చ

విభూతివృత్తము. అంచుఁజంచలాక్షుల | ప్పంచచాణచంద్రచై
త్రాంచితానిహదుల | నిగించినంస్తులించులోకా.

గీ. అసమకుసుమధన్వియభిలావనింగల | విరహజనమునెల్లవేగగెల్చి
వేడ్కనొత్తనెత్తువిజయశంఖమనంగఁ | జక్కనైనవేఁగుచుక్కవొడిచె

చ. పటుతరవిక్రమక్రమవిభాసిగభస్తివిభాచమూసము
ద్భటుఁడగుశూరసూరవసుధాధపుఁడల్లదెయేఁగుదెంచుమీ
రిటునిదురింపఁగూడదనియెంతయుఁడెల్నుభటాళినాఁగఁగు

క్కుటతలిమొల్ల చోటులను గూయఁగ సాగెను భుగ్గుహాగ్ధ వనికా.

శా. ప్రత్యూషప్రసవాస్తు గ్రేడభృతతమబ్రహ్మండ కాసారమం
దత్యామోదవిఠీవిటప్రవరమత్స్యప్రాప్తికైపన్నిలోఁ
బ్రత్యాసన్నములొటెఱింగి దరిఁజేర్పఁబూనునమాగ్ధ క్తిక
ప్రత్యుప్తాంతరజాలసూత్రమనఁదారారాజిడిందెందివికా.

క. తనతోఁబుట్టువు విడిమి | ట్టున కేముల్లుగొట్టుదుశ్శతుండనిశశిసా
డిననిందనసంబవ్వలఁ | జనెనోయనఁబలుక బారిచంద్రికదొలఁగెన్

క. మముద్విజరాజయ్యనుశశి | తమిమోహతమమునముంచెదమవారనిప్రే
మమునఖగాఖ్యుఁడుమిత్రుం | డమరన్ననిచెననుగతివిహగములుమొట్టసెకా.

మ. మగనాండ్రంగవ గూడియింతకురమింపంబొల్చె మీపాలికిం
బగలేతెంచెడు నాధులార ! యబలాబాహుతల్వీడిశి
ఘ్రిగతికలెందుసుఖంబుదుఃఖమున కేగాయంచుగూఢంబుఁదె
ల్పగవాక్షంబునజూచె నావినరెడింబ్రత్యూషవాతూలముల్.

చ. తమినిమనోరథంబొనరఁదార్చిప్రియుండగురాజుమాటుఁజెం
దమదివియోగయోగగతిఁదాశఁగలేక మొగంబునందఱు
దముననిశాకృశోదరినితాంతమువిన్నదనంబుఁదాల్చెన
స్కమమునఁబ్రాద్దిశాతటముఁగానఁగవెల్వలబాటెఁబెల్లుగన్
మ. గురుభార్యామృణి తోడఁగూడుకొనిసిగ్గుంజెందకేత్రీడలఁబరం
జరుపంజూచ్చినహ్రీరకర్కుఁడని యీర్ష్యంజేసియత్యంతని
ఘ్టరముల్పల్కిననోర్వరాకయెట్లులంచుం జక్రవక్త్రంబుగ్రం
చరఁదాఁజూడఁగలేకడిందెననసస్తంబందెనించుండొగిలా.

చ. హరిహయదిగ్రమారమణీయాభ్యమునందలికుంకుమంపుభా
న్వరతరచిత్రకంబొ, మెడవైచివకెంపులతాళియో, కర
స్ఫురదరుణారవిందమొ, ప్రభూతరుచింగనుపట్టెనాఁబ్రభా
కరుఁడరుణప్రభాపటలిఁగన్నులపండువానరెచ్చెనయ్యెడన్.

ఉ. సారజగత్త్రయంబునకజస్రమిశ్రమసేయువిశ్రుతా
కారతమిన్రకాన్రపునిగాత్రముఁగ్రుమ్మఁగఁగల్గుకాలమన్
శ్రీరమణీమణీప్రియుఁడువ్రేయఁగవచ్చులనత్సహస్రధా
రారుగవక్రచక్రమనఁగ్రాలెడుఁజక్రహితుండుప్రాగ్దిశన్

- క. అవలంగువలయలోచన | లవీరశతనుతాపభరమహర్షిశమేదలోఁ
గవిసిదివసమొకవత్సర | మువలెవగచుమగువనుగనిమూగివివశేల్లె.
- గీ. ఈసమాచారమునురాజవాసపునకుఁ | బూసఁగ్రుచ్చినరీతిఁగవాసిభాసఁ
జేసిమనమెంతయునుదెల్పకోసరింప | మోసమానంచుమదిఁదలపోసియంత.
- క. కూరిమికుమారిశౌరిం. | గోరికొనుటమొదలుతుదకుఁగువలయరత్న
కారికిమననియొనర్చిరి | సారతరోదారవాగ్విశారదలెలమిన్.
- క. అదివినిజనపలిముదమెదఁ | బొదవందలపోసియెట్లుపొనఁగునొయింకదై
వదయ, తనయభాగ్యంబని | యదెపురమలరింపఁబ్రజలకానతియిచ్చెన్.
- ఉ. వెల్లులువేసిరెల్లెడలఁబెట్టిడిమాత్తికరంగవల్లికల్
వెల్లుగఁజూపుపందిళులువ్రేసిరిపల్లవతోరణంబు, లం
దుల్లసిలంగఁగట్టిరిమహాజ్వలకేతువితానముల్లతా
పల్లవపుష్పచిత్రములువ్రాసిరిగోడలఁబొరులెల్లరున్.
- ఉ. ఆయతనేత్రలెల్లఁబురహర్ష్యములందగదూపధూపము
లే్వ్రయఁగవాసిధూమములుగ్రిక్కిరియంబయలంటికమ్మివా
తాయనవీధిరానుపవనాంతవిహారవిసీలకంతముల్
తోయదమండలంబనితళుక్కనఁబింఘమువిచ్చియాడెదున్.
- క. లలిముతైపుముగ్గులుపెం | పలరినరాకన్నెపెండ్లియగుననివేడ్కం
గలిగినప్రోల్లచ్చిమెయిం | బులకాంకూరములపోల్కిఁబొల్పారెనిలన్.
- సీ. ఎచోటఁజూచిననెడలేకమంగళతూర్యవాద్యంబులెతోఁచుచుండె
నెచోటఁజూచినహెచ్చైనపచ్చలతోరణంబులుగొనబారుచుండె
నెచోటఁగనుంగొన్ననెంతయురంగారురంగవల్లికలహారంగుప్రబలె
నెచ్చటఁగాంచినముచ్చటగాఁజిత్రవర్ణపతాకనంపదలుగ్రాలె
నెచ్చటఁగనుంగొన్నసుమదామహృద్యకాయ | మానసముదాయమలరారెమద్రరాజ
ధానినెచోటఁజూచినఁశానిమృగము | దాదికపచార్థపరిమళంబావరించె.
- సీ. అమరావతీపురంబనవచ్చుఁగాకున్నసురభికల్పసుమనస్సురితమగునె
యలకాపురోత్తమంబనవచ్చుఁగాకున్న వరసీలజాలకభ్రాజియగునె
యలభోగవతియనియనవచ్చుఁగాకున్నఘనభోగిరత్నప్రకాశమగునె
యంచితదైకుంతమనవచ్చుఁగాకున్న ద్విజరాజకేతనదీప్రమగునె
ద్వారకాపట్టణంబనవచ్చుఁగాదొ | యనమసాయకబలభద్రహరియగునె

యంచుఁజూపఱలంకృతుల్గొంచిపోగడ | రత్నగోపురపురమలరారుచుండె.

క. వ్యాసాంతేవాసినివన | వాసివరుఁడుశౌనకుఁడుకృపామతినట్టపై
భాసిలుచరితమువినఁగమ | హానంభ్రమమయ్యెఁజెప్పుమనియడుగుటయున్.

క. అంభోనిధినిభకుంభ | ద్ధాంభీర్యోజ్జ్వంభణాభ్యదంభాత్తశ్రీ
నంభవకుభగంభాపుక | నంభృతజంభప్రభేదినంభ్రమవిభవా.

శా. దాక్షిణ్యార్ణవచంద్రచంద్రదరరుద్రస్వర్ధనీశాద్రికీ
ర్యక్షుద్రాంశునిదానదానసలిలానంతప్రవంతీప్రవా
హాక్షేపావితకల్పకల్పసమయోద్యద్యహ్నితుల్యప్రతా
పక్షీణీకృతసూర్యసూర్యభినుతావార్యప్రభావోద్యమా.

అంగజాస్త్రవృత్తము. రంగనాథగుణరమ్యగుప్తసా
రంగనాథకవిరాజసాలసా
రంగధారినుతరామకృత్తసా
రంగదైత్యకపిరాజలాలసా.

గద్య. ఇది శ్రీమద్భక్తుండ పదారవింద మరందాస్వాదనా సాదిత దీపితకవితా
వైభవ శృంగారకవి పల్లయామాత్యతనూభవ వివిధకథావిధానాధీనసు
ధీవిధేయ నర్వారాయా భిధేయ ప్రణీతంబైన లక్షణాపరిణయం
బను బంధుర ప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ

లక్షణాపరిణయము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీసీతాస్వాంతలన | త్కాసారమరాలసేవకప్రజ్ఞలోలా
భాసితగుణాలవాలదు | రానదరావణవిభాల రామనృపాలా.

గీ. అవధరింపుము శౌనకాద్యర్షి శేఖ | రులంగమంగొని సూతుఁడిల్లెలమిఁదెలుపఁ
గడఁగెమద్రన్యపాలాగ్రగణ్యునాజ్ఞ | సర్వసన్నాహములు సిద్ధసరణిఁజేంద.

ఉ. పూర్వముబంపినట్టిన్యపముఖ్యునివేగులవారలేఁగి న
ర్వోర్వరయందుఁదిమృగి మృదూక్తుల లాక్షణికస్వయంవరా
ఖర్వకుఁమూత్సవంబది ప్రకాశిలుఁగాపునయంత్రమత్స్యముం
బర్వినప్రేమఁదోయఁగలవారలు రావలెనెల్లినాపుడున్.

ఉ. పార్థివమౌశులాశుభవిభాన్వరశబ్దము శ్రోత్రరంధ్రినం
స్పర్థయొనర్పస్వాతములసంభ్రమమొందుచులక్షణావివా
హర్థమునత్వరంబుగఁ బ్రయాణప్రయత్నమొర్పవాహినీ
సార్థముతోడఁదద్విషయసంముఖులై చనఁజూచ్చిరొక్కటన్.

మ. నిరతిన్ హర్షమమర్షముంబెనఁగొనన్నిత్యోత్సవంబుల్కహ
రిరసానంగ్రహమిట్లానర్చననభేరీభాంకృతుల్బానభోం
తరభాగంబులఁబర్విభోరుకొన నత్యంతప్రభావుండు ఘూ
ర్జరభూమిప్రభుఁడేఁగుదెంచెను సహసప్రస్ఫుటాన్యంబుతోన్.

శా. ప్రాలేయాచలజన్మభూమియయి యుగప్రస్థితింజేంది మూ
డొలోకంబులమించియండజవరాజ్ఞాదుల్పకాశింపనెం
తేలీలంగలశాబ్ధిఁజేరునిజకీర్తిన్ స్వర్గునీభాసియా
చోళాధ్యక్షుఁడు వచ్చెనచ్చటికి మెచ్చుల్గులైన్యంబుతోన్.

మ. ఒకచోనిముగ్ధులనిల్చిమాగధులు సామూహానాదముల్సేయగా
యకవర్గంబొకచక్కిగీతతలినత్యానందముంగూర్పఁబా
రకసంఘాతములొక్కచోబిరుదబాధప్రస్తుతుల్పుల్పుగో
రికఁబాండ్యప్రభుఁడేఁగుదెంచెను ధరిత్రీనిర్జరేంద్రుఁడనన్.

శా. కాశీశుండతిశక్తియుక్తుఁడు సమగ్రప్రస్ఫుటైశ్యయ్యుఁడి
ద్ధాశాధీశశిరోగ్రభాగరమణీయప్రాంశుకోటీరకో
టీశశ్వన్నవరత్ననూత్నతరఘృష్టిస్పష్టనీరాజిత
ప్రాశస్త్యాంఘ్రినలుండువచ్చెను విభాస్వద్భద్రకారూఢుడై.

మ. అవనిన్ శూరులగెల్చి, శూరుఁడనుపేరన్వర్ధమైయున్నయా
రవిగెల్వందలపోసితోనరుగుతద్రాఘౌర్చమోనాఁగపైం
ధవపత్తిభశతాంగఘట్టణజఘంటామార్గభూరేణువు

ద్వివిక్రమశృంగద్రిగర్త భూమిపతిసశిన్వచ్చేనచోటికిన్.

చ. సరసిజలోచనుండుగుణనంగుడు పుణ్యజనప్రదానసా
దరుడు సదారమాన్వదకు దారతరారిదరోత్కరుండు భా
స్వరఖగరాజకేతనుడుబంధుర తేజుడుకోసలస్థిరా
వరుడరుదెంచెదన్నపరపంజనాభుడనంగ నెల్లగున్.

మ. విబుధుల్లాల్వంగళుభ్రదంతిపయిను ద్వేలంబుఁగా నెక్కిది
వ్యబలప్రాభవముల్లసిల్ల శ్రితకల్పారూఢీదీపింపవ
జ్రబృహత్సాధనుడౌటజిష్ణుడనడేజంబందికర్ణాటరా
జ్యబిడౌజుండరుదెంచెదానమరవేశ్యల్వవనల్వవఁగన్.

మ. మృడకల్పుండు ధనుఃకలామశలుడుద్రిక్తప్రతాపాధ్యుడీ
తడువీతెంచెడు మార్గముందొలఁగుడన్దారిన్ ధ్వజంబుల్తుడం
బడివాతాహతిచేతఁజంచలతనొప్పన్ హాళినిచ్చే సెదా
విడదేశప్రభుమౌళి పద్మవదనావీక్షంబుజాతాస్తుఁడై.

చ. ఘనులకుజీవనంబులిడెగర్జనకుంగొనియాడనయ్యెఁగ
ల్పనగముఁబెంచె సారగవిబంధుర దాహముఁదీర్చెనౌరయీ
తనిసముదారతాగుణవిధానమటంచు వచింపఁబొంద్రకా
వనిపతియేఁగుదెంచెఁ బురభామలు మ్రోలసివాళులీయఁగన్.

సీ. చెపులవజ్రాలుమల్చినచౌకటులరుచుల్చిరునపువ్వవెన్నెలల్చెవకుచుండ
వలెవాటువై చినపైఁడిదువ్వలువవన్నెలుమెయిచాయలుగలిసికొనఁగ
రతనంపుమౌళి హురంగుకెందమిక్రబోల్కందోయికెంపులు గ్రంధుబడఁగ
సాగసుగదిద్దిన బుగిలిమీసముపనల్మిలంపుఱాపేలమేలుగూడ
వెండియడ్డలపాలకినిండనెక్కి | దంటబంటులుజంటలై గెంటజనము
రత్నగోపురరాజమార్గంబువెంట | సంధ్రదేశాధినాయకుడరుగుదెంచె.

చ. ముదుసలిశేషకూర్కకిటిముఖ్యులు మొత్తముహత్తిమత్తతం
బొదివినదంతులెన్నిదియుమొల్లమునైలములేడునొచిన
నెడ్డలునటంచునొక్కరుడమేదినిదోస్థలినిల్వదాల్చియిం
పొదవినయానిషాదమనుజోత్తముడత్తటినేగుదెంచెదాన్.

సీ. భోటమరాటవిరాటలాటావంతి గౌళనేపాళసాంచాలసాశ్వ
మాళవకాంగబంగాశాంగవంగకళింగసుధేష్ణశులిందసింఘ

గాంధారమగధయుగంధరబర్బరకొంకణటెంకణకురుకరూశ
మలయాశసింహశమత్స్యశకవిదేహకాంభోజభోజకేకయవిదర్భ
చేదినిషభసౌరాష్ట్రకాశ్మీరముఖ్య భవ్యరాజ్యాతివై భవభావ్యదివ్య
నర్వనర్వంనహాభాగధూర్వహులగ్న । హూత్సవమువంక కేతెంచిరుత్సహించి.

మ. ధరణీనాథుడు రాజులందఱిటురాచదాదవుగా నేగిన
త్వరరీతింగొనివచ్చియఘ్నమును బాద్యంబున్సమర్పించియా
దరపూర్వంబుగనర్చనల్పియిరవందక్షేమనంప్రశ్నజే
గిరహిన్వాహిమలన్నపాళివిడియించెన్రమ్యహరగ్ర్యంబులన్.

అయగ్రాహి.

అంతనిటద్వారకనిరంతరముపేండుప్రశాంతమునివాక్యములనెంతయుండలంప
న్వింతయములక్షణహృదంతరమునందుగనునంతటివిధంబయినవంతలనుబొందం
గింతుండదనెంచుచులతాంతశరసంతతులంబంతముననేయగదురంతతరచింతా
క్రొంతుండయిస్వాంతముందనంతమఱులించుటకుజింతనయొనర్చియెడమింతయును
(లేమిట.

గీ. తలంపనామనమెంతయుండరలిరాదు ముదితలావణ్యనరసిలోమునిగెనోకు
చాత్రులందాకిదప్పెనోయోవనవని । నొగిలెనోముంగురులవలదగులుకొనెనొ.

సీ. రామయరోజమురంబుజేరుచుకొన్నజక్రాధివత్యతబుజ్జరిపినట్లు
భామశరీరలతామతల్లిబెనంగనైనగొంచనలాభమబ్బినట్లు
చామకవృనిమోవిచవిజూడంగల్గెనాదివ్యామృత్నాముదిన్నయట్లు
లేమముద్దుమొగంబులీలముద్దులుగొన్నగువలయహితకీతగొన్నయట్లు
వామననుజూచిబామలెగవైచినంత । నతనుధర్మంబుజేందినయట్లుశ్యామ
కచకలాపంబుజేపట్టంగల్గినఘన । సంపదలుగల్గినట్లుతలరపుసాకు.

క. నెలంబోలునెమ్మగమునే । నెలమి నెలుంగకున్నయంత నెలబ్రాయముమై
నెలంతుకరూపంబెదలో । నెలకొనిమెలివెట్టు నిలువ నెలపున్నదొకో.

మ. హరినీలాలకదప్తహేమమయదేహంబదగ్గరాగస్ఫుర
త్కరముక్తారదరాజి వజ్రనఖరం దారసిగ్గతన్విద్రుమా
ధరలావణ్యనిధింబ్రహ్మదముననుద్వాహక్రియంజేంది పు
ష్కరసౌఖ్యంబులనొప్పుకంటెనికభాగ్యంబన్యమేమున్నదో.

క. రమణీమణియబ్బుటయు । త్తమమేతత్క్రమముజరుగదప్పినమదిలో

- భ్రమయైనమఱులుననినె । య్యమునంజయ్యనఁ బ్రయాణమయ్యెన్వ రియున్.
- క. హయహస్తిన్యందనభట । చయమాయదు నాధుహృదయనరణియెఱిగియెం
తయుఁగూడఁబోఁదలఁచెనెం । చయధారాజాతధాప్రజాయనునట్టుల్.
- సీ. జొంబూనదమయాంబరంబుదేహంఁగుననీలాభగతతటిల్లీలఁదెల్ప
ద్వంద్వముక్తాఫలభ్రాజిహారముమెడఁగీర్తిలతానమస్ఫుర్తి నెఱవ
మాణిక్యరమణీయమకుటంబుమాళిమార్తాండమండలవిభాభ్రాంతిసేయ
మరకతాంగదమునమదదోస్థలమునధరాపురంధ్రీనమాశ్రయతఁజూపఁ
గరముకొస్తుభమణిమయాభరణమురము । దొరసికారుణ్యరసముబ్బిపారలుతెఱుగు
దెలుపశృంగారరసముమూర్తిభవించు । గతినినందాత్మజుండలంకృతులఁగ్రాలె.
- ఉ. వాహినిహళిమైఁబొదువవాహనమాహితవాహనాంతరా
రోహణఁజేసితూర్యములుమ్రోయఁగశీఘ్రమవేత్రహస్తనం
దోహముపాయఁద్రోయఁబెనుత్రోవలత్తిహరితామహాజగ
న్గోహనవిగ్రహుండనివ్రమోదమునంబ్రజబల్కఁజైనమై.
- పంచచామరము. నరోజపత్రనేత్రుఁడంతసాగిశీఘ్రయాత్రలా
దరంబుమీఱుమార్గమందుఁదారసిల్లుపల్లెలుం
బురంబులూళ్ళునేళ్ళుదాటిపోవఁబోవరత్నగో
పురాభిధానరాజధానిఁబూనికడగ్గఱిల్లుడున్.
- తోటకము. కమలావతివచ్చుటఁగన్గొనిమ । ద్రమహీంధ్రుఁడుహర్షముఁదార్కొనితూ
ర్ణమెదుర్కొనితోడ్కొనినాగరమా । ర్గమునన్విడిదిల్లుసారంజమచోన్.
- క. హరిణాంబకయొక్కతెకం । ధరముననొడ్డాణమమరఁదాలిచికంఠా
భరణమునడుముననిడుకొని । హరిఁజూచెడుసంభ్రమముననరుదెంచెవడిన్.
- ఉ. కప్పరగంధియోర్తుతమకంబునఁజక్రిఁగనుంగొనింగలోఁ
జిప్పిలుప్రేముడిందనదుచేతులఁబూవులదండగ్రుచ్చుచుం
జప్పునఁబట్టిముంగిటికిఁజక్కగవచ్చెనుమంగళోత్సవం
బప్పుడకోరిశౌరినిదనంతవరింపఁగఁదెచ్చెనోయనన్.
- గీ. మత్తకాశినియొక్కతెక్రొత్తముల్లి । యములహారమెక్కునర్పఁబశ్యముననించి
పట్టిహరిరాకవినికనవచ్చుటొప్పె ! దానతలఁద్రాలుబోయఁగఁదలఁచినట్లె.
- ఉ. అన్నులమిన్నమోర్తుకమలాక్షునిఁగన్గొననేఁగిలోఁదమిం
గన్నులనమగ్ధదాశ్రువులుగ్రమిగ్ధననిముగ్ధలనున్నకొమ్మకుం

గ్రన్తనమాటుగామనమైనంగినకప్రపుటారతింగుబు
లొగ్గన్నపొగంజెమర్చెగనుంగోనలునెచ్చెలిచూచితేయనున్.

చ. లలనవదంబునందొకవిలాసినిలాక్షరనంబుఁబూయఁబా
త్రలరనముంచిచాఁచుమనిరాచెడిలోహరివచ్చెనంచుఁజె
ల్వలువలుమాటుబిల్వవడిఁబాత్రకయింగొలుకాచుచుండరాఁ
జెలఁగెవనంతమాడుటకుఁజెచ్చెరనచ్చుగవచ్చెనోయనన్.

ఉ. చక్కెరబోణియొక్కరితచక్కనిచక్కటిలేకపైకిఁదా
నెక్కిహరింగనంగఁదనునెక్కువమక్కువముక్కుచెక్కుమే
ల్చక్కుగఁజూచిచేకొనెడుచక్కటినిందఱఁదక్కినిక్కుఁబో
మిక్కిలిచక్కనయ్యెననిమేలములాడిరియక్కలాక్కటన్.

ఉ. పోడిమితోడవేల్పుపుపుబోమలజోడనఁజెప్పవెట్లకే
చేడియయోర్తునూడఁగనెచెన్ననఁబ్రన్ననివాఁడువెన్నఁడి
వేడిమిచూడ్కిఁమైఁగొడరవేఁగఁడెకూచునుదృష్టిదోషముం
దోడనెయన్నమానుపడితోచెడుఁబుత్తడిబొమ్మకైవడిన్.

సీ. క్రొత్తకోడలపునీవిత్రఱిరారాదుపొమ్మనియొక్కతెముందుబోపు
నటనేమియున్నదీయిటులరమ్మనిలాగిముదితయోర్తుకదానియెగుటనిల్పు
నెందాకగందువాయందమునింకపోపొమ్మనియొక్కతాయిమ్మఁజెందు
నన్యలఁగనుపట్లనెననీపోరేలయనియోర్తుఁదివిచితానచటనిముడు
నాకమునకేఁగిననువిడియాకుదప్ప | దన్నయట్టులనవతినీయడ్డెయిచట
వచ్చెననిమచ్చరించియవ్వలనుబడయు | నోర్తుహరిఁగనుంగొనుప్రియస్ఫుర్తి పర్వ.

సీ. లీలనెవ్వానికిఁగాళీయభణిభణాజాలంబునర్తనశాలయయ్యె
వృత్రారికృతశిలాచిత్రవృష్టికివ్రేలగోత్రమెవ్వానికిఁభత్రమయ్యె
శరనిధియెవ్వానికిరుచిరప్రాకారపరివేష్టితస్థిరపరిఘయయ్యెఁ
బరమబృందావనాంతరకందరములేనికిరవందఁగేళిమందిరములయ్యె
నెవ్వనికిదవశిఖిజ్వాలలెల్లమధుర | కలితమంజులనవనీతకబళమయ్యె
నట్టిగోవిందుఁడితఁడటెయంచుఁబ్రజలు | జతలుగాఁగూడియాడిరానమయమందు.

తోవకము. తోయజలోచనుఁదోడ్కొనిచిత్రో | పాయనమంచితభగ్గమణిది
వ్యాయతనస్థలియందుననిల్వం | జేయుచురాయఁడుసేరెగృహంబున్.

స్వాగతము. నర్వరాష్ట్రజనసత్తములీను | ద్రోర్విపాలకలితోద్భవముమానా

ఖర్వుతౌచుడమకార్యపురీతుత్త్విర్వహించుటలునించిరిగోష్ఠిఁ.

నస్విణి. మద్రరాణౌశ్శిశుంభనశ్శహూర్తంబుభా | న్వద్రుచిన్దగ్గఱన్వంభ్రమంబాప్సఁదే
జోద్రులంబిల్చితద్యంత్రమత్స్యంబున | త్సుద్రవీర్యంబునంశూల్పవాక్యచ్చిన్ద్రఁ.
సుకాంతి. ఘనంబుగ | న్ననంబుతో | షణ్ణస్థితిం | దనర్పఁగఁ.

క. మొలఁగైజారులుమెలిసా | గలుచేతెరుమాశ్శుభిచికట్టులుతెలిబ

ట్టులుమిగులబుగులుమీసం | బులువెలయఁగఁరాజరత్నములువచ్చిరొగి

సీ. వీరువారనివంతుసారిండునొక్కఁడుపెద్దలున్నారనిపెనఁగునొకఁడు

హేచ్చుతక్కువలులేవిచ్చటననునొక్కఁడన్నిటఁగ్రమమొక్కటనునొకఁడ

కొందఁతైనఁబిదపనుండుననునొకఁడుమనమాటలాచూతమనునొకఁడు

ముందుగామనకేమితొందరయనునొక్కఁడందఱిట్లన్నెట్లనునొకఁడు

వెడలఁబోయెడునొక్కఁడుతొడరియడలి | మగుడునొక్కఁడువడినొడలశ్శుభిచికడలు

గనియెడునొకఁడొకండిదికష్టమనును | మత్స్యయంత్రస్థితినిఁగారించిమమజిభులు.

పాదపము. అందులఁగొందఱనంతభృతిన్వి | ల్లందికదల్పమహామతియుంజే

తందటవొందకదద్దయులజ్జం | జిందరవందరఁజెందిరిలేశుల్.

ఉపేంద్రవజ్రము. ఇలాపతుల్కొందఱుహేలబాహ | బలప్రకర్షన్విలుబట్టిభాన్వ

చ్చిలీముఖంబఱుఁగఁజేయలేకా | కులత్వముంజెందిరికొంతప్రీడఁ

వంశస్థము. క్రమంబునంగొందఱుకార్కుకంబున | నృమజ్వలద్యాణమునఁఘటించివి

క్రమంబుచేనెక్కిడఁగాఁదమంతనే | నమగ్ధతంఁగాంచకసాగిరందులఁ

సుగంధి. అందులోనఁగొందఁతొడఁదయందుగట్టిదిట్టముం | గజేంద్రముబట్టిముల్కిచిట్టనె

క్కువెట్టియే | మందుఁదొట్టుబుట్టిమీనయంత్రమేయలేకతా | మందచేష్టద

క్కినిల్చిరంతనూర్పులేర్పడఁ.

ఉ. ధారుణిపేరుపోరులనుదారశరాసనమార్గతాదినం

భారముఁబూనిపూనికనువైరులవారముఁజీరిసారమ

స్థీరములాడుచున్ననృపవీరులుయంత్రవిసారమొంపఁగా

సారములేకయూరకవిచారముతోరముఁగాఁగనున్నచోఁ.

సీ. నిజనాథుడనిచేరినిల్చినభుజగప్రభునరూపులనఁజతుర్భుజములొలయఁ

గీర్తితేజంబులీక్రియనాశ్రయించెనాఁగరములశంఖచక్రములువెలయఁ

జంద్రికారుండ్రమాచంద్రబింబముఁబోలిమందహాసముఖారవింపమొప్ప

నీలాచలంబుపైనీరెండఁబురుణించిమూర్తిఁబీతాంబరస్ఫూర్తిగప్ప

- నలమృతాశప్రణాశంబునఁగఁద్రోకి | వచ్చుమదవారణాధిపవైఖరిహరి
తొట్టువడుచున్ననృపపాలిఁగొలఁగఁద్రోచి | యంత్రమత్స్యస్థలంబుడాయంగవడె
శా. నీలాంభోధరలీలఁజూనలరునన్నీరోద్భవాక్షుండుగో
పాలుండంతటవామహస్తమునవిల్వాటంబుగాఁదాల్చియా
కోలంగూరిచినారికర్ణములకైఘూర్ణిల్లఁగాఁదీసిదో
ర్ణిలంగూలఁగనేసెనొక్కఁమొగిధాత్రిండిందగామీనమున్ .
- మ. యదుచంద్రంగనుఁగొన్నమద్రనృపమే ఛాంభోధియుప్పొంగెఁబెం
పాదవేఁదివ్యమనోసురాగమునృపాద్యుక్తాననాంభోజినం
పదలెల్లన్నకుశీభవించెవికసింపంజూచెఁజ్జలక్షణ
సుదతీలోచనకైరవంబులుతమసూన్పిర్తుల్నివర్తింపఁగన్ .
- శా. కల్యాణంబులొసంగముజ్జగములంగాపాడునైత్యారికిం
గల్యాణంబూనరించుకంటెఁగలదేకర్ణంబుమజ్జనస్రసా
ఖల్యంబయ్యెఁబ్రతిజ్ఞసెల్లెననియుద్వాహంబుఁగావింపని
స్తుల్యంబైనముహూర్తమేర్పఱచెవృద్ధులెప్ప టేడయ్యెడన్ .
- క. గరుడోరగచారణకి | న్నరగుహ్యకసిద్ధసాధ్యనరసురవిద్యా
ధరగంధర్వముసీశ్వరు | లరుదెంచిరిహరిపరిణయమమరఁగనుఁగొనన్ .
- క. మిత్రుఁడువెడలంగఁదమః | పాత్రంబైతారకతతిఁబడఁజిమ్మెడ్డులోఁ
జిత్రగతిరాజుదానికి | నేత్రోత్పలములనువిచ్చినిల్చినవేళన్ .
- సీ. దశవిధనాదమువ్విశదంబులైయిట్ల మొఱయునన్దతివాద్యములునుమోయి
దేవతలమృతంబుఁద్రావుటివిధమన్న కరణిసేల్లరుబానకంబుఁద్రావ
నానందపురమిట్టులాస్లదముననున్న దన్నటులుత్సవాష్టదమొదవ
నంతతంబరేఁకండుకాంతులిట్లుండునన్దలమైజాణనంచాలువెలయఁ
బ్రకృతినటియించుననుమాడ్కిఁబాత్రలాడ | నల్లపురుషోత్తముఁడువిరాజిల్లుచు
మద్రరాజపురీరాజమార్గవీధిఁ | బరమహిమఁదెల్పెనెదురునంధ్రమముగరిమ.
- సీ. సర్వసన్నాహముల్పమహాడేననెగర్గుడంతరారములెమ్మనియెనత్రి
మంగళస్నానముల్కటిసేయుడనెగఁణ్వుఁడాలస్యమింకేమియనియెశుకుఁడు
సుముహూతఁమదిదాపెసుమ్మనెదమనుండువాలఖిల్యుండిదేవేళయనియె
గౌశికుండింకొక్కఁగుటికకాలంబనెఁగుంభజుండెలమిముక్కులుపఠించె
వ్యాసుడనయోశ్శుభోదయమస్తటనియె | నకలవైవాహికక్రియాసముదయంబు

జరుగవలెముందుమందంబుచనదనుచువశిష్ట నారదముఖ్యుల్యచించిరంత.

- క. చంపక నానయొక్కర్తుని | లింపవరావరజునకుఁజలింపకతలపై
నింపుననంపంగినూనియ | నింపుచుండలయం టెమురిజనింపఁగనంతఁ.
- గీ. నంకుమదకుంకుమామలచందనములఁ | బంకజాక్షునకొక్కశశాంకవక్త్ర
మార్జనమొనర్పఁజక్రియమరెనవరస | విభవమొక్కటమూర్తిభవించెననఁగ.
- గీ. వారిజాక్షియొకతెసారంపుహిమవారిఁ | ద్రిష్కరింపఁజక్రిదివ్యమూర్తి
చెలుపుమీట్రవిశదశృంగారరసముపై | వెల్లివిఱియునరసివిభమెలర్ప.
- గీ. వాలుగంటియొర్తుజాలువాచేలగో | పాలమాళిమెయినలీలనిడఁద
మాలసాలమలముపాలాశవర్ణవి | శాలవల్లిహేలఁజాలఁదెల్పె.
- గీ. మేదురాలంకృతుద్దీర్చిమోదరసము | నూదినవరత్ననీరాజనాదివైభ
వోదయంబులుగదురదామోదరుఁడుక్క | శోదరులనూదియుద్వాహవేదిఁజెందె.
- క. అంతటనుమధ్రధరణీ | కాంతునికూతురినిమిగులఁగై సేయఁగన
త్యంతానందాక్రాంత | స్వాంతంబులనేర్పుమీఱనమకట్టిరొగ్గ.
- ఉ. చామరొరత్నసానుతటసంస్థితయౌశచిసాటిఁజూటెదా
హమహనీయమీమణిమయాసనసీమవసించుమంచుఁదా
సామజయానయొక్కరితనంపగినూనియనించిచేమురిఁ.
- భామశిరంబుపైనమరఁబ్రామెనుమేనసియాడవేడుకఁ.
- గీ. అంగనామణిమృదులాంగమందుఁ | గుంకుమంబునంకుమదంబునమర్చిశోభ
నాంగియొర్తుకనలుఁగుఁబెట్టంగఁదంగి | పుష్పితపలాశతరుశాఖపోల్కిఁబొల్పె.
- ఉ. నీరజపాణియొర్తునవనీరదవేణిశిరంబునందునిం
పారఁబరీమశత్రవృమరామలకంబిడిరుద్దిహైమవాః
పూరముఁద్రిష్కరించిచెయింబుల్కెడుపోలికదెల్పెవారిము
గ్వారముఁబూర్వరుద్ధకచవైరమునారసినీరొనర్చెనాఁ.
- గీ. మెఱుఁగుమెఱుఁగులనొఱయునెమ్మేనిపైశు | భాంగిచెంగావిచీరహత్తంగఁజేసె
మాధవాగమముననమ్మదాధికాప్తి | నుల్లసిలిపల్లవితమైనవల్లరిగతి.
- చ. ఒనరమహామహీధరపయోధరయొర్తుకగబ్బిగుబ్బల
స్వేనుమునుమోపుచుందనప్రవీణతయేర్పడవాలుగంటికిం
పెనయఁగఁగీలుకొప్పుఘటియించుటజానలరారెఁజూడఁజం
దనతరుకోటరంబునకుఁదారెడునీలసరీన్యపంబనఁ.

- ఉ. సుందరియొక్కతందమగుచుందనరా రెడుమందగామినీ
సుందరఫలభాగమునఁజూద్యముఁగాఁగమృగీమదంబుచే
తఁదిలకంబుఁదీరిచెనుదారవిభాతతిచేనమందమౌ
చందురునందుఁగందిదియచందమటంచునుదెల్పుకైవడిన్.
- చ. తమమునువారివాహములుదారొక్కనునంతనసూర్యచంద్రకాం
తిమహిమడిందునన్ననడిఁదీర్చుకొనందలపోసిలోననీ
రమణితమోఘనాభకచరాజితశీర్షమునందునిల్చిర
స్క్రమముననుల్లసెల్లెదమిరామలమర్చినసూర్యచంద్రులున్.
- గీ. ముదితయొక్కతెనుదతికిముత్తియంపు | గురులపాపిటబిందీలునుడుటఁబొదివె
ముదిరనముదయమదనెంచిముదముగరుర | నుదకబిందుపుల్బదిపెడుకుదురుబొదవ.
- క. కమనీయవజ్రతాటం | కములుచెలువచెవులఁగూర్పఁగనుపడెమరుఁడీ
కమలవిలోచనదృక్చర | సమితఁబడునుసేయనిడినశాణములనఁగన్.
- గీ. లలనలాయ్యనవియదవలగ్నకటిప | టూధరంబులరాపిడికోర్వలేక
నడుముజవ్వాఁడుననినిల్వనిడినపట్ట | మనఁగనునుపైడియొడ్డాణమందమొందె.
- సీ. పంచాస్త్రవిజయాబ్జబంధంబనగఁగంధరమునగై | వేయకమమరఁజేసి
కందర్పుడుగఁసంకలితఁజేయమనాజఘనముపైవజ్రమేఘలఘుటించి
యతనుజయస్తంభభృతలిగి నాఘజౌస్థలినిరత్నాంగదములనమర్చి
కాముసింహననకలితదామములననురమునముత్తైంపునరులవైచి
శంబరారాతివిజయవిస్ఫారబిరుద | ములనఁబదములహంసకములనుగూర్చి
భావనాభవవైభవప్రభాభవంబు | భాతిఁగైసేసిరబలల్వినీతినాతి.
- ఉ. సారసనేత్రియోర్తుఘనసారసమంజససారభావృతో
దారపటీరకదఁమముఁదన్విపయోధరసీమఁబ్రామశో
ధారమణీయవైఖరివిభాసెల్లైత్రియొనర్పఁబేర్చితో
వారకదారసిల్లుహిమవద్రజతాద్రులమాద్రదెల్పుచున్.
- ఉ. రాగరసంబిదేలమదిరాగరసంబదెపొంగిపొల్లనౌ
రాగజగామినీనరసురాలపునీవనవచ్చుఁబ్రేమనా
పైఁగలదేనిపాదములఁబట్టుమునాథయటంచుఁదెల్పనిట్
లొఁగదె? యంచునోర్తువనితాంఘ్రులహక్షరనంబుఁగూరిచెన్
- చ. సునియతినత్క్రియలెవ్వలయశోభనవృత్తులతోనలంక్రియా

గణరసకల్పనలైఘ్యయః గాఘనశబ్దము తుష్పతిల్లల
క్షణమహిమంబుమీఱియల కావ్యకుమారికరీతినంతల
క్షణయరుదెంచెనమ్మదమెనంగఁగఁ బెండిలితిన్నెచక్కికిన్.

మ. జయమీనాంకుఁడు భూమిభృథృతిఘనాంచఘృష్టిమర్త్యద్విపా
రియశోభిర్వఁడు శౌర్యభార్గవుఁడలఁగె రాముఁడు దృద్భలుం
డయివర్తిలైడికృష్ణమూర్తికిఁ బ్రహర్షాప్తింబృహత్సేనుఁడెం
తయులక్ష్మీస్థిరమణీయగూఢదనుజాతంధారవోసెందయన్.

ఉ. అంగజభంగసంగతులయంగుపాసంగఁగొలంగునింకనో
యంగనరోకచుంగొనుమియంగజతాపముమెట్టునట్టిమ
ముగ్ధంగలియంగభీతివిడుముంగలిరక్షయిదన్నకైవడి
స్థంగళసూత్రముంజతురిమంగళసీమఘటించె శౌరితాన్.

చ. బలుతెలిముత్తియంపుఁదలఁబ్రాలుతలందలమొప్పనింపుసారం
వలహరిమంగళోత్సవమహామహిమంబుఁగనుంగొనంగుతూ
హలలయిసాహసంబునవిహాయసచాగులుద్రిమగ్ధరించున
య్యలరులవానసోనయననందముఁగాఁగననయ్యెనయ్యెడన్.

గీ. పూర్వముధనంజయుని స్నేహపూరమునమ | హాభ్యుదయమందఁజేపెరైత్యారితోంటి
తీరునధనంజయుని స్నేహపూరమునమ | హాభ్యుదయమందఁజేసెనిష్టబ్బరంబె.

చ. మహిళనదంఘ్రిత్తిహరినమంజసహస్తమునన్గ్రహించిపె
న్గ్రహినుపలంబుఁద్రొక్కఁగనొనర్చుటఁజూచిమహామహిమపలు
గహతినిగందెఁబాదమనిగాకరమార్జనసేయునీయదూ
ద్రవ్వుపాఁడెదమోహమేమనుచుభామినులాడిరిహాస్యవైఖరిన్.

చ. హరిహరికౌక్షియున్నమనమంచితశయ్యవసించియీశుఁడి
శ్వరి, శతనత్రశాలిశచి, నృప్తనరన్వతి, హేళిఛాయ, భా
న్వరతరపుష్పధన్విరతి, వాసి నెసంగియొసంగిరంతబం
ధురవసుధాసుధాశనవధూవరకోటికిగంధవీటికల్.

ఉ. వేదవచోనినాదములు విశ్రుతమంగళతూర్యవాద్యము
త్రోదసియందుఁగ్రందుకొనిమోయఁగనభ్యులుప్రాభవోస్తు, రా
జ్యాదికమస్తు, శాశ్వతయశోతిశయోస్తు, చిరాయురస్తు, భీ
రాదరమస్తు, వా, మిహ, తథాన్తని, దీవనలిచ్చిరెంతయున్.

ఉ. అంతటఁ గుంతలాంధ్రమగధాద్యధినాథులు సైంధవద్విపా
నంతమణీవిభూషణగణాంశుకముల్పదివించిరిట్లరా
జ్యోంతరవై భవంబితనికర్పణమౌనమభావిసూచకో
దంతముచూచుదిక్పతివితానమనోంతరవీధిఁ దోఁపఁగన్.

చ. మొర సెను దేవదుందుభులు మోదమున నివరివాన నిర్జరు
ల్గురిసిరికిన్నరుల్పరనకోమలగాన మొనర్చిరప్పర
స్తరుణులు నాట్యమాడిరి ప్రశాంతవిహారమహాను మోదభూ
మరుచిరుఁడైన మీరుఁడు సమంజసరీతిని వీచె నెంతయున్.

సీ. జాజులపొట్లంబు సాటిశాల్యన్నంబుఁ గుండనపుంజాయకఁ దిపప్పుఁ
దినఁ గంతరుచులు దప్పనిపిండివంటలఁ బరమామృతముఁ బోలు పాయనంబు
జిహ్వాకచిగురించు చిట్టావబజ్జలఁ దే నెపాకముతీరుతియ్యబులు సుఁ
గప్పురంబనఁ దావిగ్రముగ్రకన్నని నేతిఁ జక్కెరగడ్డబోల్చుకొనెరుగు
షడ్రసముగ్గులు విలసిల్లఁ జట్లలోన | ఘుముగ్గుఘుముగ్గునఁ బొగిచిన మారగుంపుఁ
గొనరిభుజియించి రతితృప్తిపొసఁగి పంక్తి | వీరువారనకయె పెండ్లివారు గేరి.

క. గరుడోరగసిద్ధమునీ | శ్వరముఖ్యులు పరమహర్ష భరితాత్మాంతః
కరణులయి సరభసంబున | సరసవచశ్చతురీప్రచారంబైనఁగన్.

గీతగర్భితోత్పాహ. సరసనీరజాతనయననద్వనీవసంతభూ
భరణపత్రిరాజతురగభవ్యపావనాఖ్యమౌ
నిరతహటకాచ్ఛవసననీరదాభదేహస
చ్ఛరితవాసుదేవవిబుధజాలవంద్యబ్రోవుమీ.

కందగీతగర్భితచంపకము. కరివరదానధీవిజితకంసరమాప్రియవేదవేద్యశం
కరవినుతాహ్వయాసకలకారణభాన్కరభూరితేజదు
స్తరదురితచ్ఛిదాగుణనిదానరసాంచితగోపవేషన
వ్యరుచిఘనాఘనావిబుధవారవశంకరవిశ్వపాలనా.

రథబంధకందము. ఐశారాత్రించరమద | నాశావిధుచంద్రికాద్రినాయకరుద్రా
హీశయశోవారామౌ | నీశార్చితభూరివేషహేమాగధృతీ.

గోమూత్రికా. ఖడ్గ, పుష్ప. బంధకందము. ఘోరనరవారవారా
సారదరీనరహరిహరశరనరసారా
తారధరధీరమారా

కారహరీవరగీధరకరసారభరా.

విద్యున్నాగ్రల మారాకారామారాక్షాభ్య | గీరాసారీధీరాఘరా

పారావారస్సారాగారా | సారాచారాసారాశారీ.

ప్రమితాక్షరి. నరసారధీననయనారదగా | నరతాశరీరజితనారదమా

వరయుద్ధరంగరిపువారదరీ | వరనామధూతహితవారదరా.

శృద్ధి. నీలకంఠేంద్రవాణీపవంద్యాజగ | త్పాలలేఖర్షభప్రాభవాభూభవా

ఖేలనాలోలసత్కీర్తిదివ్యప్రభా | జాలసంక్షృళితాశాప్రదేశాంతరా.

శా. నీచాతుర్యము లెంచమావశమే ? తండ్రీ ! నిర్గుణబ్రహ్మరూ

పౌచిత్వంబుననుండునీపునగుణోద్యత్రూపసంఘంబులెం

లోచేపట్టిచరించుటెల్లఁబ్రజదుర్దోషంబులంద్రోయులీ

లాచారిత్రలానర్పఁగాఁజుమివినీలా ! భక్తచింతామణి.

భద్రకము. అంచుఁజిత్రతర్కతి | నిసించిసంస్తుతిసేయుచుం

గాంచనాంబరునానతిం | గాంచియేగిరియెల్లరున్.

మ. మరునాడంతఁబ్రభాతవేళఁగొలువై మద్రావనీనాథుఁడా

దరమారంగనిపెండ్లివారలకునుదృద్ధివ్యజౌంఘానదాం

బరనందోహముఁపారితోషికముగామన్నింపనంతోషబం

ధురులై వారలుకన్నెబంపుమనితోడ్తోవేడఁగానమ్మతిన్.

సీ. నిద్దంపుమగఁతాలనల్వుటద్దంబులందంపుబంగారుగందంపుగిండ్లు

పవడంపుఁగోళులపట్టెమంచంబులుపచ్చలుదాపినపల్లకీలు

ముద్దులుగాతెడుముక్కాలిపీటలునిగ్గులుదేరుమానికపుసొమ్ము

లెంచిహుప్పించినమంచిముత్తెపుఁబేరులడరుమేలిమితమ్మపడిగములును

దివ్వెగంబాలుకుర్చీలుదిండ్లువిలువ | పట్టుపరుపులుచలువకువ్వలువపెట్టె

లాదిగానర్వవస్తువులరణమిచ్చి | మాతునల్లునివీడ్కొల్పెఁగూర్చితేఁడు.

ఇంద్రవజ్రము. మందప్రయాణంబులమ్మిచెల్వతో | నందాత్మజుండంతటనవ్యమా

నసానందముగనుంబొందుచునైజపట్టణం | బందుంబ్రవేశించెడునాస్థఁచోపుచోన్.

సీ. భరణినీచామహత్వంగతాయసటలిక్కలంబునందతా రాకణమయ్యె

గొల్లవానికినింతకొట్టిమేనేమన్నసామ్యమిచ్చోటసెసాక్షియయ్యెఁ

దిలఁపఁగవిధిరహెబలవాననెడిబుధవచనమిప్పట్లసంభావ్యమయ్యె

ఘనతరోద్యోగంనకారణంపుంసామదృష్టమేవహియఁటదృష్టమయ్యె

సాహ సేలక్ష్మీయనుటింతఃజక్ర-నయ్యే । నమచుమదిసీర్వ్యనొందిచయ్యననశక్తి
దుర్జనత్వముగన్పట్టఁగొంటిన్యపతి । వితతియదునాధుపథముఁగ్రొవ్వియరికట్టి.

సీ. అంభారవంబులసంభారములుగావుగంభీరభజనహుంభరములు
చెల్లబోనీయాటచెల్లింపనలవెట్టిగొల్లులు గారుభూవల్లభాధ్యు
లాలమందలమలదోలుటగాదుభూపాలలీలాబలపాలిగాని
బృందావనముగాదుచిందులుద్రొక్కనమందప్రథనరంగమందిరంబు
చెట్లఁబడఁగొట్టుటాకాదుచిత్రమైన । చాపనైపుణిపూనికఁజూపుటసుమి
వెన్నముద్దులుగొనిచోరవృత్తిఁబారి । పోవుటోకాదుమొననిల్చిపోరుటంచు.

ఉ. కట్టలుకన్యై కేంద్రనరికట్టుమృగంబులరీతినన్నిపైఁ
జుట్టుపతంగబృందములచొప్పనఁదార్జ్యునినడ్డుపెట్టిక
న్పట్టుభుజంగపుంగవులభంగినిమీనమునేయలేనిరా
పట్టులునట్టెయిట్టెచలపట్టియదూత్తముఁజుట్టుముట్టినకా.

సీ. పెనునటార్కూటంబుఁబెఱికినరేగుసింగముబొబ్బరించెడుగతినిగేరి
ప్రళయకాలంబునభైరవాకారంబుఁగనుమగ్రమూర్తియైగదమద్రిప్పి
గ్రీష్మశుభ్రభాస్కరభీమగుఁడైకన్గోననల్కమల్కజౌలమల్కరాల్చి
చరణతాడితక్రష్ణనర్పంబుమాడ్కిరోచావేశముననుస్సురనుచురోజి
యెదురుకొననుబ్బుబెబ్బలియునుటిఁజెంది । పండ్లుపెటపెటఁగొలుకుచుఁబరవశమున
యాదవోత్తముఁడందఱకన్నిరూపు । లైజగదతీతవిక్రమాభ్యాసవృత్తి.

సీ. ఫరిఘాదిసాధనప్రహరణదురహితగహనంబునకుదవదహనమగుచు
నమశరాసారవర్షకవైరిసీరదవారంబునకునునమీరమగుచు
మండూగ్రావృతమండలేశాబ్జమండలమునకిందుమండలమునగుచు
దోర్ద్యయనైపుణ్యధూర్తరాజమృణాలకలనంబునకుఁగరికలభమగుచు
బంధురాస్త్రప్రయోగవసుంధరాధి । నాధధరణీధ్రములకుద్యునాధుఁడగుచుఁ
జెండిచెండాడనరులదోర్దండమహిమఁదనరిహరిమంచుఁద్రోచుమూర్తాండుమాది.

మ. అవలీలన్యదుమాళి నూపఱకునత్యాశ్చర్యమాప్లవమొం
దువిధంబైవనితామణిదవిభవాతూలంబుతూలంబున
ట్లవనీపాలబలంబుఁదోలిజయనిర్త్రాదంబుదిభిత్తులం
దపులన్సంఖ్యమునొత్తినైజనగరింద్వారావతిఁజేరఁబోకా,

ఉ. కూర్చిరిగోపురంబులనుగోమలపల్లవతోరణంబుల

జ్యేష్ఠిరిమిన్నముట్టఁగవిచిత్రమరుచ్చలకేతుజాతముల్
తార్చిరిశుభ్రవిభ్రమసుధాన్ధితమాక్తికరంగవల్లిక
త్యేష్ఠిరికాయమానపటలిన్సఖితానముగంబురప్రజల్.

సీ. కటితటనంబద్ధకనకాంశుకాంశుకప్రకరంబునరెండఁబర్వఁజేయఁ
గొస్తభమణికిరీటాస్తోకరుక్తతికపటసంధ్యారాగగరిమఁడాయ
నెమ్మెనినీలంపునెఱిసిగన్నిగలుదిక్తటులందుఁగటికచీకటులువోయ
మందహాసప్రభాకందశంబులుజిందితెలుపారుపంచువెన్నెలలుగాయ
నాయతవిలోకనద్యుతులావరించి | పుండరీకప్రకాండంబుపుట్టఁజేయ
మహితమహిమలహర్నిశల్కలయద్వార | కాపురంబుఁబ్రవేశించెఁగంనవైరి.

ఉ. సీరినమోదగుండుతనసేనలతోవెలియెన్లునెక్కిపూ
ర్వారులదృష్టిమైనొలయనాగరవీధినిరాఁజనెన్సుర
ల్వారకగొల్వనభ్రీకరిపైనివసించినహస్తనేత్రనం
భారముఁబూనినైజపురపద్ధతినేఁగెడియింద్రుచందమై.

ఉ. నీరజనేత్రురాకఁగనినీరదవేణులుసౌధవీధులం
బారులుదీర్చియుండఁగనవారిగవారలకోపుచూపులా
ప్పారెనుదానుబౌరజనులట్లుపురేంద్రిరలోనికూరిమిం
వోరపుఁగల్వతోరణముఁదూర్ణమపూర్వముఁగానొనర్చెనాట.

మ. విబుధాసేవ్యముసిద్ధగీతకలనాన్వీతంబుసౌవర్ణరు
జ్జ్విబిడంబంచితరత్నకూటముశుభోన్నిద్రాద్యశబ్దావళీ
ప్రబలంబైనసుమేరువోయనెడిభాస్వద్యేశ్శముంజేరెదా
నబలాయుక్తముఁగాఁదటిద్యుతఘనంబైశౌరివిస్ఫులికమై.

సీ. జగతీజనారాధ్యనర్వజ్జలకుసర్వమంగళావాప్తినమ్మలినమర్చె
లలిరాజహంసమండలమునకువిరాజితాఁబరసంగతినాదరించెఁ
గవిబుధగురులసంఘాతంబునకునురుకాంతికలాపంబుఁగలుగఁజేసెఁ
బ్రత్యర్థిపటలికిఁబ్రస్ఫుటహేమవిభాసిదానంబుసప్రతిభఁగూర్చెఁ
బరమగోత్రోద్భవులకునునిరతభాన్వ | దమితరత్నాకరప్రాప్తినాచరించె
విస్కయావహావితరణవిదితుఁడైయ | దూత్తముఁదుతద్భూహప్రవేశోత్సవమున
ప్రభువృత్తము.

మమదనయనఁబెనఁగొనుమోదముహృ | తక్రమలపుటముననుదనరన్యకుచఁ

ద్రముఁడు శుభదమౌకరమణీయముచూచు ! ర్తమువినితమినియధవితతిచేతఁ.

సీ. ఖర్వులనైననఖర్వులఁగాఁజేయుదర్పణద్యుతులసందర్భమెనసి
జనమోహతమముఁదీర్పనుజాలునవత్ససంతానదీపికాసరణిమొనసి
కంతుక్రియాన్తాంతకాంతాశ్రమాభిక్యంతనయఁత్రతాశవృంతములఁదనరి
పరమహర్షరసంబునెరపుకాలాగరుపరిమళధూమధూపములనమరి
చతురబంధానుబంధాంగజాతశాస్త్ర | సకలమర్మోపదేశదేశికవరేణ్య
చిత్రపాంచాలికలుగల్గినెలఁగుభరణి | మణివినిర్మితనర్మహర్మ్యమునకరిగి.

ఉ. వేలుపుతేనినీలములవ్రేలెడిపట్టెలనిగ్గుముత్యైపు
జ్వాలరులందువ్రేలురతనంగులబంతులమేలువజ్రపుం
గోళులఁజాలువారియదిగొబ్బినఁజెంగలువంపుఁదేనెలం
గ్రోలెడుతేలులంచుఁదమిఁగొల్పెడుసెజ్జవనించెశౌరితాఁ.

ఉ. అత్తఱిమత్తకానియునిచ్యుతునిందనుఁగూర్చఁజేయునా
యత్తముఁజూచితత్తరముహత్తినజఁత్రపుబొమ్మపోల్కియు
వెన్నుగఁబెన్నలాడెమొగమెత్తకవ్రీడఁగడం? బిన్నరు
లస్సత్తమరాశయానబ్రతిమాలఁదొడంగిరిబుజ్జగింపులఁ.

శా. తల్లియేలనెత్తుకృదీపువలవంతంజెందియిన్నాళ్ళురో
కళ్లఁజూడొళ్లనుచాడినట్టిపతివేడ్కన్వచ్చిలాముళ్ళుపై
వెళ్లంద్రోయఁగమల్లెదీపుతగవేపెక్కెలనేయిట్టివా
రెల్లంగాదెనిజాధినాధవశలైయిల్లెక్కువారిమృహిఁ.

ఉ. ప్రాయపువాసనన్వలపుపాల్పడినాథుఁడురానినాడురాఁ
డామెనుదాయనేమిమరుఁడాయనివచ్చినయంతనేమియ
న్యాయమొలోనలోసాలపునఁదిప్రయానముసేయుచుండురా
హాయువతుల్లయాళులనునట్టిప్రసిద్ధులదీననేసుమీ.

మ. సుదతీనీపతిచేయుచేలకుబదుల్పాంపొందఁగావింపకుం
డెడుసుమ్మిమగడాడుమాటపరిపాటింబట్టిచాతుర్యమిం
పొదవంబల్కుమిభర్తభావమెదలోనూహించియాముచ్చట
ల్పాదలంజేయుటనాయమోమదవతీమోహతిరేకంబునఁ.

మ. అనిసాధూక్తులఁదెల్పియాలలనలాయ్యంబంటులుగ్రాపరా
ధునిగోనీయకపట్టుమాడ్కినెలఁతందోడ్తోడఁజేపట్టిచ

- య్యనవిశ్వభరుమోలనిన్నిరీప్రసూనాస్తుగ్రంధౌరంధూనియో
య్యనసానంబదునిష్టయారవశరంబన్వట్టులుద్భాసిలన్
చ. కదిసెముహూర్తవేళఘటికల్గణియించెదనేలరాదొమా
మదవతిఁజూచివచ్చెదనుమంగళవస్తువులుంచలేదొతె
చ్చెదఁబనియుఁడెఁబోయెదనిసీయిదెయాదికివచ్చెనంచుఁద
మ్మదతులుకన్మోఁటంగిచనఁజూచ్చినసామఁజెరిగ్గుచామకున్.
- ఉ. ఆయ్యెడఁదియ్యవిల్తుఁడెదనయ్యదుచంద్రునివ్రయ్యజేయఁగాఁ
జయ్యనఁదొయ్యలిందనడుశయ్యకుఁదీయఁదలంచిజాలువా
పయ్యెదనొయ్యనందిగువఁబాయనిసిబ్బితమూయఁగంబమం
దుయ్యెలలూగునుల్లముననుండెడునెయ్యముతియ్యమెట్టిగో.
- చ. మనమునసంభ్రమంబొదవిమానిని నీబొమవిండ్లుజంఘల
న్దొనలునుజూపుతూపులుచుగోరపుటూరుపుబూరలుంగళం
బనుజయశంఖముంబాలుపుటారనువాలునుగల్గికామశ
త్రునిఁబరిచూర్చునున్నమదిఁదొట్రిలఁజేయుచువేమెనెచ్చెలీ.
- సీ॥ చిలుకలకొలికినీపలుకులయమృతంబులూలుకునోయనియేమొపలుకఁబోవు
బాలనీమెయిజాలువానీరుదొలఁకునోయనియేమొచెంగటకైనరావు
పొలఁతినీకంగోయితళుకులుమిక్కిలిబెళుకునోయనియేమొనిలిచికనవు
వెలఁదినీచిటునప్పువెన్నెలల్పలుకబాఁడెడుననియేమొపెంపడరనగవు
పడఁతినీయౌవనధనంబుపరులపాలఁ బడునొయనియేమొనిండఁగన్నడవునీవు
కలికివగుదనిగదియించెబలిమినంక | పాలిఁజాలవిరాళిగోపాలమాళి.
- సీ. నీనప్పువెన్నెలలెఱుపినామోహఁధకారంబుఁద్రోయవేకలికిమిన్న
నీమధురతరాధరామృతమిచ్చినాదాహంబుఁదీర్పవేతలిరుబోణి
నీకుచకుంభంబుదాకొల్పినాతాపజలధిదాటింపవేజలజగంధి
నీవచోఘుటికలనిండించి నానగ్గరజ్వరమువారింపవేవాలుగంటి
నీముఖేందునిజూపినానేత్రకైర | వములవికసింపఁజేయుమోకుముదనయన
యనుచుఁబలుమారుగోరియయ్యబలఁజేరి | యనఁగిపెనఁగొనెశోరినెయ్యంబుదారి.
- సీ. తారహారముఁజిక్కుఁదీరుచుతీరుననారిచనుంగవగోరునాటి
ఘుర్గాంబుపులమీటుకైవడిఁగ్రాల్గంటిచెక్కుటద్దంబులఁజేనిమిర్చి
మృగమదతిలకపరిమళమాఘ్రాణించుపోల్కిముద్దియమోముముద్దులుగొని

- యితరేతరశరీరగతిపరీక్షకరణిందనుమధ్యతనపుతోడనుపునొఱసి
చక్కబయ్యెదనవరించునరణిందరుణి । బాహుమూలముగిలిగింతబలపియెలమి
మెఱసిశృంగారచేష్టలనెఱపిమోహ । నాంగమనముమురారీకరంగజేసె.
- గీ. వలచివలపింపనేర్చెడువలనుదెలిపి । కఱగితఱగింపంగల్గెడుకరణింగఱపి
రతులనుపరతులెనయునిరతులనేర్చి । గాఢమూఢతఁదగుచేడఁబొధఁజేసె.
- గీ. పతికిహితరీతి నెంతొయింపతికియధర । ఫలముఁజవిఁజూపిమేనుసఫలముగాఁగ
నీవిశాలాక్షియిడెఁగడునీవిశాటి । వలఁతియైనంతరతులప్రొవలఁతియగునె
- మ. పరమప్రీతిమురారిలక్షణసెలర్పంబొందియుంటల్పర
స్వరచిత్తానుగతానురాగలతయొప్పంబుట్టెనో? యిట్లు,లి
ద్ధరభార్యాపతులిద్దఁ ట్రేకమనువార్తలైల్పుటో? కాకయీ
వరుసంభానిలుటెట్లులంచునరసుల్వాకువ్వఁబొల్పారెడున్.
- గీ. జాలువావలువలచాయలుమెఱుములుతొడవులయులివులుతొలియుఱుములు
గళరవంబులుభేకఘనతరకూకృతుల్ ఘగ్గుధారలుజలకణగణములు
నఖరాతిరేఖలునాగేటిచాళులుదంతక్షతములండురాంతరములు
కస్తూరికాచర్పవిస్తారపంకంబువిడివడుములైంబులడరుకరక
లరవిరియబాటుకురులుమేలైననెమ్మి । పురులుగాగవధూవరాపూర్వయోగ
నరణిహర్షానవర్షావసరముఁబోలె । నమరుమోహంపుమబ్బుపెల్లావహింప.
- గీ. సెలఱాలవెలయుతీసెలరాజిలెడుపూపుగొప్పచప్పరములఁగొంతదడపు
జాలువామేలిమిజాలువాటెడుసౌధసంతానములయందుఁగొంతదడపు
ఘనసారసపరాగఘనసారశకలాతికోమలస్థలములఁగొంతదడపు
కృతకధరాధరకృతకటకప్రదేశాంతరంబులయందుఁగొంతదడపు
లాలితోద్యానశుకకోకిలాలిరుతని । కుంజపుంజంబులందునుగొంతదడపు
సతిపతులునిత్యమురమావసతిగనతను । రతులఁగతిగేలియొనరింతురతులరతుల.
- గీ. ఘర్మంబుననుగంధకస్తూరికలుజారఁగట్టుఁటలువీడికడకుఁజేర
రతనంపుఁబేరులజతలెల్లఁబెనుగాడఁగాలుసేతులునట్లకలియఁగూడఁ
గేశపాశంబులుకెరలివీలవిరానవెనువెంటఁబూవులుప్రిదిలిరాల
నుస్సరుమనునూర్పులుత్రాడనాసికపుటముబ్బఁబార్మ్యంబులటులనుబ్బ
బ్రణయములఁజిక్కిరత్యుపరతులఁజూక్కి । సౌఖ్యములనఁదిహర్షరసంబుఁజేంది
ప్రక్కలనుబొంచిపాన్పనఁబవ్వళించి । నొగిలినిదురింపుదురుటెలుమగడునాలు.
- మ. జయభేగీనినదంబుచేఁబరివరీశాంతప్రబోధానువా

కృయసంబోధనచేనుషఃపవనసంచారంబుచేసంతతో
దయవేళాంచితవందిసంస్తవముచేడల్లకృష్ణులెం
తయుమేల్కొంచిసుఖంబుఁగాంతురతితాత్పర్యంబుతోనిత్యమున్.

సీ. రుక్మిణీవక్త్రాంబురుహహరిదశ్చుండుసత్యావయోవనిచైత్రకుండు
జాంబవతీమానససరసీహంసంబుకాళిండికానేత్రకైరవశః
భద్రామనోరథవ్రజసన్యమేఘంబునాగ్నిజిహ్వితపోనవ్యఫలము
లక్షణాప్రేమలీలాలతావాలంబుమిత్రవిందోష్ఠబైరికశుకంబు
షోభశసహస్ర)కామినీసురుచిరప్ర | మోదరసనిర్మలలోరిగ్గకాంఘోధిమైన
చక్రిదివ్యచరిత్రలశౌంతభక్తిఁ | జర్పసేయంగఁజిత్తవిశ్రాంతిగలదె.

చ నిరుపముఁడున్నిరంజనుఁడునిత్యుఁడుసత్యుఁడుశుద్ధుఁడుఁబరా
త్పరుఁడుసురాళిఁడుంపఁగనుదారసురప్రకరంబుఁబ్రోవఁది
మృగునవతారభేదములమర్త్యగతింబసిఁబూనికానియా
హరిచరితంబులేపఁదినైనెఱుంగఁదరంబెయేరికిన్.

క. అనిరోమహర్షణాతశ్శ్రుతిః | దనుతర్షనుతోడశౌనకాదిమహర్షుల్
ఘనహర్షోత్కర్షముఁగన | ననువేర్పడఁదెల్పెలక్షణాపరిణయమున్.

చ. గరిమనుశాలివాహనశకప్రథితాజవియద్ద్విపక్షపే
శ్వరగురునంజరాజిలెడిసర్వజిదబ్ధతపస్యకృష్ణప
క్షురుచిరసప్తమీతరణిఘనమునాటికిఁబూర్తియైనయీ
చరితముసెల్లునారవినిశాకరతారకమైధరాస్థలిన్.

మ త్రిజగత్కారణస్వచారణసదాధివ్యాధిసంహారణా
నజలాంఘోధరదేహధారణసుధాసారాంచితోచ్ఛారణా
కుజనానీకవిదారణాప్రవిలసద్గోవర్ధనోద్ధారణా
గజరాజాతివిపస్నవారణపతద్గంధర్వసంచారణా.

క. దాశరథివినాశితసమ | దాశరథిషణాత్తమారుతాతగ్రభవయశః
కాశప్రసవశరన్నీ | కాశప్రసవక్రియానుగతకుశికసుతా.

వనమయూరము. కాండరుహరాగమణికాండఘృణిరాజ
నగ్గండనమదాఁధరిపుమండలవిభేదా
ఖండభుజసారవిధుఖండధరభావోవ్య
ద్దండనిజనామహృతదండధరబాధా.

గద్య. ఇది శ్రీమన్మకుంద పదారవింద మరందాస్వాదనా సాదిత దీపితకవితా
వైభవ శృంగారకవి పల్లయామాత్యతనూభవ వివిధకథావిధానాధీనసు
ధీవిధేయ నర్వారాయా విధేయ ప్రణీతంబైన లక్షణాపరిణయం
బను బంధుర ప్రబంధంబునండు సర్వంబుంవృతీయాశ్వాసము.

